

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI JUAN

Jatziritaki jiiitaitziri “Ñaantsi”

¹ Owakiraa itantanakari jiwitsikantaitzi pairani, aritaki tzimaki jiiitaitziri “Ñaantsi”. Ari itsipatari Pawa. Tima Pawa jinatzi irirori.

² Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakiraa itantanakari. ³ Iriitaki witsikajaantakirori maawoni tzimayitatsiri. Tikaatsi apaani tzimayitatsiri kaari jiwitsikajaanti irirori. ⁴ Ikimitakowaitakari kitainkari ikitainkatakotairi atziriiti onkantya inkañaanitantaiaari. ⁵ Ikimitakotapaakari kitiiyyiinkatakotantatsiri otsinirikitzi. Tiimaita ikitsirinkiri joitsiwakawakiri kimitakotakawori tsinirikiri.

⁶ Pairani jotyaantaki Pawa shirampari, jiita Juan. ⁷ Iriitaki kinkithatakotapaakirini jiiitaitziri “Kitainkari”, ari onkantya inkimisantaitantyaawori maawoni jiyotaantiri. ⁸ Jirika Juan kaari jiiitaitziri “Kitainkari”. Aña iriitaki pokaintsini ikinkithatakotakiri.

⁹ Tima aritaki pokataiki jaka kipatsiki mapirotzirori ikimitakotari kitainkari, iriitaki kitiiyyiinkatakotairini atziriiti. ¹⁰ Isaikapaintzi kipatsiki. Tima iriitaki witsikakirori kipatsi. Iro kantzimaitacha tii jiyotawakiri atziriiti. ¹¹ Isaikimowitapaintari iyyininkamirinkaiti. Iro kantacha tii jaawakiri kamiitha. ¹² Iriima ikaatzi aawakiriri kamiitha, pairyaapiintanairiri

ikimisantairi, iriitaki ishinitaki Pawa intomitaiyaari. ¹³ Itomi jowajaantairi Pawa. Tiimaita ojoyawo itomitantapiinta atziriiti, inintakaanikiini, ikowi jowaiyantawaiti. Aña iri Pawa kowashitainchari intomitantya.

¹⁴ Jirika jüitaitziri “Ñaantsi”, jatziritaki, isaikimotapaintai. Nishironkapirowaitantaniri jinatzi. Tyaaryoori inatzi iñaanitari. (Naakaiti ñaajaantakirori itasorinka, ari okimitajaantakawo itasorinka japintziti itomi Ashitariri.) ¹⁵ Iriitaki ikaimakaimawintapaakiri pairani Juan, ikantapaaki: “Jirika nokinkithatakotakiri pairani, nokantaki: ‘Aatsikitaki poyaatapaakinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itakawo pairani tikiraamintha notzimi naaka’ ”. ¹⁶ Tima kamiithapirowaitaki irirori, irootaki añaantayitaawori maawoni inishironkapirowaitapiintai. ¹⁷ Pairani, iri Moisés-ni josankinatakaawiitakari Ikantakaantaitani. Iriima Jesucristo iriitajaantaki nishironkayitairi, irijatzi ñaawaitapiintairori tyaaryoori. ¹⁸ Tikaatsi matironi jiñiiri Pawa. Iriima japintziti itomi Ashitairi, saikimotajaantairiri, iriitaki kamantairi aakaiti ayotantaari tsika ikanta irirori.

*Ikamantantakiri Juan owiinkaantantaniri
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)*

¹⁹ Ikanta Judá-mirinkaiti nampitawori Jerusalén-ki, jotyaantaki Ompiratasorintsitaariiti itsipataakiri Leví-mirinkaiti, jiyaati josampitiri Juan, inkantapaakiri: “¿Tsika piitaka iiroka?” ²⁰ Tii jimanakota Juan, ikamantantaki, ikantzi: “Tii naaka Cristo”. ²¹ Ipoña japiitaitziri

josampiitziri, ikantaitziri: “¿Tsikama piitattyaka? ¿Irokama Elías-ni?” Ikantzi Juan: “Tii naaka”. Ikiro ishintsitaitatzi josampiitziri: “¿Irokama Kamantantaniri noyaakoniintani?” Ikantzi: “Tii”. ²² Ari ikantaitziri: “¿Tsikama piitaka iiroka? Pinkamantina, inkini nonkamantapairi otyaantakinari. Incha pinkinkithatakotya”. ²³ Japiitanakiro Juan, ikantzi: “Naakataki kaimakaimatapaantsiri otzishimashiki, nokantantaki: ‘Powamiithatainiri Awinkathariti tsika inkina-paaki, pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi’. Irootajaantaki ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniri Isaías-ni”.

²⁴ Ikanta jotyaantaniiti Fariseo-paini, ²⁵ iikiro josampitanakitziri, ikantziri: “Tii Cristo pinaty iiroka, tii iiroka Elías, tii Kamantantaniri pinaty iijatzi. ¿Iitama powiinkaantantari?” ²⁶ Ari ikantzi Juan: “Apa nowiinkaamachiitantawo naaka jiñaa. Iro kantzimaitacha tzimatsi pitsipatakari, kaari piyotaiyini, ²⁷ iriitaki poyaatapaakinani. Tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani nonothopaitsitanyaariri i-zapato-ti.” ²⁸ maawoni jiroka, iro awijaintsiri pairani jiiitaitziro Betábara, intatsikironta jiñaa Jordán jowiinkaantantzi pairani Juan.

Joiyyati Pawa

²⁹ Okanta okitiiyyitamanai jiñaaawairi Juan ikinapai Jesús, ikantzi: “Jirika joiyyati Pawa, iri piyakotaironi iyaaripironka atziriiti. ³⁰ Iriitaki nokinkithatakotsitakari nokantaki: ‘Aatsikitaki shirampari poyaatinani, janaakowaitakina

naaka, tima iri itataikawori pairani tikiraamintha notzimi naaka'. ³¹ Tii niyowitari naaka. Aña iro nopokantakari nowiinkaantanti, jiyotantyaariri Israel-mirinkaiti". ³² Jiroka ikantanaki iijatzi Juan: "Noñaataikiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro. Jookantapaakari. ³³ Tii niyowitari naaka. Iro kantacha otyaantakinari nowiinkaantanti, ikantakina: 'Aririka piñaaki iyyaawiinkashitakirini Tasorintsinkantsi jookantapaatyaari iitoki, iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaantantatyaarimi Tasorintsinkantsi'. ³⁴ Naakajaantaki ñaakiriri, iro nokinkithatakotantariri tima Itomi Pawa jinatzi".

Itanakawori jiyotaani Jesús

³⁵ Okanta okitiiyyitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apiti jiyotaani. ³⁶ Ikanta jiñaawairi Jesús ikinapai, ikantzi Juan: "Jirinta joiyyati Pawa". ³⁷ Ikimawaki apiti jiyotaani Juan, joyaatanakiri Jesús. ³⁸ Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakirini, ari ikantziri: "¿Tsika piyaatika?" Ikantaiyini irirori: "Rabí (Iro ikantaitziri 'Yotaanarí'), ¿tsika pinampitawoka?" ³⁹ Ikantzi Jesús: "Pimpoki piñiuro". Ikanta joyaatanakiri, jiñaakiro tsika inampitawo. Ari jimayimotapaintziri tima aritaki tsiniriityaanaki.* ⁴⁰ Jirika kimakiriri Juan, oyaatanakiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro. ⁴¹ Ikanta Andrés, apatziro jiyaatashitanakiri iririntzi, jirika Simón, ikantapaakiri: "Noñaataikiri Mesías (iro ikantaitziri iijatzi, 'Cristo'.)" ⁴² Ipoña Andrés jaanakiri Simón

* **1:39** Kantakotachari jaka "tsiniriityaanaki", irootaki ojoyawori ikantaitziri pairani "jiwiyaaka ooryaatsiri 10".

isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaawakiri iririntzi Andrés, ikantawakiri: “Iiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya ‘Cefas’ ”. (Iro ikantaitziri iijatzi, Pedro.)†

Ikaimaitakiri Felipe ipoña Natanael

⁴³ Okanta okitiiyyitamanai, jataki Jesús Galileaki. Ari jiñaakiri Felipe, ikantapaakiri: “Poyaatina”.
⁴⁴ Jirika Felipe, Betsaida-jatzi jinatzi, irojatzi inampi Andrés iijatzi Pedro. ⁴⁵ Ikanta Felipe, jiyaatashitanakiri Natanael, ikantapaakiri: “Noñaataikiri josankinatakotakiri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaniki, josankinatakotsitakari iijatzi Kamantantaniriiti. Iriitaki itomi José, Nazaret-jatzi”. ⁴⁶ Ari ikantzi Natanael: “¿Tzimatsima kamiithashiriri janta Nazaret-ki?” Ikantzi Felipe: “Pimpoki, piñiiri”. ⁴⁷ Ikanta Jesús jiñaawakiri ipokaki Natanael, ikantzi: “Aatsikitataiki jirika Israel-mirinkapirori, tii ithiiyanita”. ⁴⁸ Ari ikantzi Natanael: “¿Tsika janta piñaanaka piyotantakinari?” Ikantzi Jesús: “Noñaakimitya tikiraamintha ikaimimi Felipe pisaiki pankirintsitapishiki”.‡ ⁴⁹ Ikantanaki Natanael: “Rabí, ¡lirokataki Itomi Pawa, iirokataki Iwinkathariti Israel-mirinkaiti!” ⁵⁰ Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantamachiitantanakari nokantakimi ‘noñaakimi pisaiki pankirintsitapishiki’. Iro kantacha, arimaitaka piñaaki pashini anaironi jiroka”. ⁵¹ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Ari piñaakiro

† **1:42** Ikantaitziri “Cefas” jiñaaniki Aram-jatziiti, irootaki “Mapi”.

‡ **1:48** Iitachari jaka “pankirintsitapishi”, irootaki ikantaitziri “higuera”.

ashitaryagaiya inkiti. Ari impiyapiyataiyini maninkariiti jayiitashitiri Itomi Atziri”.[§]

2

Aawakaantsi Caná-ki

¹ Okanta mawatapaintsiri kitiiyyiri, ari jaawakaitari nampitsiki iitachari Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakiri iijatzi inaanati Jesús janta. ² Ari ikaimakaantaitakiri iijatzi Jesús itsipatakari jiyotaanipaini. ³ Ikanta joimoshirinkaiyani, thaatapaaka imiritaiyarini. Opoña inaanati Jesús, okantanakiri otomi: “Thaatapaaka amiri”.^{*} ⁴ Ikantzi irirori: “Tsinaní, ¿litama pikantantanari naaka? Aña tikira imonkaapaitita noñaagantantya”. ⁵ Okantanakiri iroori ikaatzi pakotantatsiri: “Pantiro onkaati inkantimiri notomi”. ⁶ Ari owaka janta ⁶ kowitzi mapinakitatsiri, iro jowantapiintari Judá-mirinkaiti jiña*a* ikiwayitantari inkitiwathatantyaari. Jiroka kowitzi, tzimayitatsi antitachari 50 litro jiña*a*, pashini 60 litro.[†] ⁷ Ikantanakiri Jesús ikaatzi pakotantatsiri: “Pijaikitiro jiña*a* maawoni kowitziki”. Ijaikipiroyitakiro kowitziki. ⁸ Ipoña ikantzi Jesús: “Pinkitanaki kapichiini, paanakiniri aminakaantzirori oimoshirinkaantsi”. Ari ikantaiyakironi. ⁹ Ikanta aminakaantzirori

§ **1:51** Ojyakaawintachari jaka “ashitaryagaiya inkiti”, tima aritaki onkantaki jiña*a*iyitairi inkitiwiri, kaari kantawitachani jiñiitapiintiri. ^{*} **2:3** Kantakotachari jaka jimiritaitari, irootaki “vino”. [†] **2:6** Kantakotachari jaka 50 litro pashini 60 litro jiña*a*, irojatzji ojyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashini 3 cántaro.

oimoshirinkaantsi jirawaki kapichiini jimiriitari piyanainchari ojiñaawita, tii jiyotzi tsika okinapaaki iroopirori imiriitari. Apa jiyotaiyini pakotantatsiri, tima iriitaki jaikitakirori jiña. Ipoña aminakaantzirori oimoshirinkaantsi, ikaimakiri aawakaachari, ¹⁰ ikantziri: “Iro jamitari atziriiti jitapiintawo ipakotantziro tontaari jimiriitari, aririka inkimaniintaiyatyaani oimoshirinkachari, ari ipakotantaitziro jintaari. Irooma iiroka powaantakawo iroopirori jimiriitari irojatzi iroñaaka”. ¹¹ Jiroka jantakiri Jesús nampitsiki Caná saikatsiri Galilea-ki, iro itanakawori itasonkawintantzi ari joñaagantziro ishintsinka. Ari ikimisantapirotanakiri jiyotaanipaini.

¹² Okanta okaatapaaki jiroka, jatanaki Capernaum, itsipatanakawo inaanati, iririntzipaini, ijatzi jiyotaanipaini. Tii osamani isaikapainti janta.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsi-pankoki

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Irootzimatai joimoshirinkapiintantawori Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi. Jataki Jesús Jerusalén-ki. ¹⁴ Iñaapaakiri tasorintsi-pankoki yomparitariri ipirapaini, ijatzi ishironipaini. Ari isaikayitakiri ijatzi yomparitariri kiriiki. †§

† **2:14** Kantakotachari jaka ipirapaini iriitaki buey ipoña oijya.

§ **2:14** Ikaatzi pokayitatsiri Jerusalén-ki, jamayitzi iiriikiti ipoñaakaayitari inampiitiki irirori. Iro ikowantari jiyomparityaari iiriikitiki Jerusalén-ki, onkanya jamanantantyaari piratsipaini intainiriri Pawa.

¹⁵ Ikanta jiñaapaakiri, jaminthataki Jesús ipajaminto, jomishitowakiri maawoni yomparitachari tasorintsipankoki, itsipataakiri ipirapaini. Josokitakiri iiriikiti ikaatzi yomparitariri kiriiki, jotatsinkitsitakiri isaikamintopaini.

¹⁶ Ikantakiri Jesús yomparitariri ishironi: “¡Paanairi pipira! ¡Tii okantzi pinkimitakaantiro ipanko Ashitanari iyomparintsipanko!” ¹⁷ Ari ikinkithashiritanakiro jiyotaani okaatzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Antawoiti nonkisakowintyaawo pipanko.

¹⁸ Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Incha poñaayina pintasonkawintanti noñaantimiri imapiro otzimi pishintsinka pimatantawori jiroka”. ¹⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpookiro jiroka tasorintsipanko, ari awijawitatya mawa kitijiyiri, ari nontzinagairo iijatzi”. ²⁰ Ikantaiyini Judá-mirinkaiti: “Aña okaatzi 46 osarintsi jantawaitaitzi jiwitsikaitantakawori jiroka tasorintsipanko, ¿ompoña pintzinagairo iiroka onkaati mawa kitijiyiri?”

²¹ Jiroka “tasorintsipanko” ikinkithatakotakiri Jesús, iro ikantakotzi iwatha irirori.

²² Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikinkithashiritanairo jiyotaaniiti ikinkithatakot-sitakari. Irootaki ikimisantapirotantanakawori Osankinarintsipirori, iijatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

maawoni jiyoshiritziri Jesús

²³ Iinta isaiki Jesús Jerusalén-ki joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi, oiyiki kimisantanakiriri jiñaayitakiri itasonkawintantaki. ²⁴ Iro kantacha Jesús, tii jawintaari jirikaiti,

tima jiyoshiritziri maawoni. ²⁵ Tii ikowaaajaitzi Jesús inkamantaitiri tsika ikantashiriyitzi atziriiti, aña jiyoshiritziri irirori.

3

Jesús ipoña Nicodemo

¹ Tzimatsi Fariseo jiita Nicodemo, iriipirori Judá-mirinka jinatzí. ² Ikanta jirika jataki tsiniri jiñiiri Jesús. Ikantapaakiri: “Rabí, niyotaiyini iri Pawa otyaantakimiri piyotaayitina, tikaatsi kantironi jantiro poñaagantakiri iiroka, tiirika itsipashiritari Pawa”. ³ Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Incha pinkimisantawakina. Itzimirika kaari apiitaironi intzimai, iiro jiñairo impinkathariwintantai Pawa. Imapiro”. ⁴ Ikantzi Nicodemo: “¿Kantatsima japiitairo intzimai shirampari antaripirotaintsiri? ¿Arima onkantaki intyagai omotziki inaanati, inkini japiitairo intzimai?” ⁵ Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Itzimirika kaari tzimantaiyaawoni jiñaa, kaaririka intzimakaashiriyitairi Tasorintsinkantsi, iiro jiñairo ipinkathariwintantai Pawa.* ⁶ Ikaatzi jowaiyantziri atziriiti, atziri jinatzí. Iriima ikaatzi tzimantaariri Tasorintsinkantsi, tasorintsishiri ikantanaa. ⁷ Iiro okompitzimotzimi nokantakimi: ‘Ontzimatyii

* **3:5** Okaatzi kinkithatakotachari jaka “intzimantaiyaawo jiñaa”, tzimatsi ojyakaawintachari: Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha owiinkaatanachari jowajyaantanairo kaaripirori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro kinkithatakotacha itzimaari iinchaaniki. (3) Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha Tasorintsinkantsi, tima añaakotapiintakiri Tasorintsinkantsi jojyakaawintaitziri jiñaa.

papiitairo pintzimayitai'. ⁸ Okimita tampiyainka otasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikimawitawo oyamininka, tiimaita piyotzi tsikarika okinapaaki, tsikarika iyaatziro. Ari ikimiyitari iijatzi ikaatzi itzimakaayitairi Tasorintsinkantsi". ⁹ Japiitanakiro Nicodemo josampitziri: "¿Tsikama okantakotaka jiroka?" ¹⁰ Ikantzi Jesús: "¿Iiroka, yotaapiintziriri Israel-mirinkaiti, tiima piyotzi tsika okantakota jiroka?" ¹¹ Nokinkithatakotaiyimironi okaatzi niyotakotziri. Nokinkithatakotzimiro okaatzi nokitapiintaiyarini. Iro kantzimaitacha tii pikimisantaiyini iirokaiti nokantay-itzimiri. Imapiro. ¹² Tii pikimisantana nokinkithatakotzimiro isaawijato, iro owatsipiro iiro pikimisantana aririka nonkinkithatakotimiro inkitijato. ¹³ Tikaatsi apaani jataintsini inkitiki, apa jirika poñainchari inkitiki. Iri akinkithatakotziri, Itomi Atziri.† ¹⁴ Tima pairani Moisés-ni jowatzikakotakiri maanki otzishimashiki, ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ontzimatyii jowatzikakoitiri irirori, ¹⁵ inkañaanitantaiyaari inkaati kimisantairini".

Jitakotaari Pawa maawoni isaawijatzi

¹⁶ "Tima jitakopirotari Pawa isaawijatzi, ishinitakiri japintziti Itomi inkamawintiri, iiro ikaamaniyitai inkaati kimisantairini, aña inkañaaniyitai. ¹⁷ Tima Pawa tii iro jotyaantantyaariri Itomi jaka kipatsiki

† **3:13** Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkitiki.

jiyakawintairi isaawijatzi, aña jowawijaakoshir-
itaatyiri. ¹⁸ Ikaatzi kimisantairini Itomi
Pawa, iiro jiyakawintaitziri. Iriima kaari
kimisantayitaatsini, aritaki jiyakawintairi,
okantakaantziro tii ikimisantairi japintziti Itomi
Pawa. ¹⁹ maawoni kaari kimisantatsini, aritaki
jiyakawintairi, tima jantapiintatziro kaaripirori.
Tima ipokawitapainta pairani kipatsiki jiiitaitziri
'Kitainkari', iro ikowapirotajaantanakiri
tsinirikiri, jimanintawakiri 'Kitainkari'.
²⁰ maawoni antayitzirori kaaripirori ikisaniin-
tatziiri jiiitaitziri 'Kitainkari'. Ikoimintawaita
onkantya iiro jiyotakoyitawo jantayitziro
kaaripirori. ²¹ Iriima matapiintanairori
tyaaryoori, jawintaapirotari 'Kitainkari', iro
jiñaitantyaawori jantawaipirotaatyiniri Pawa".

Jaapatziyaminthari iimintaitari

²² Ikanta okaatapaaki jiroka, jatanai Jesús
Judea-ki itsipayitanaari jiyotaani, ari itsipatakari
jowiinkaantantzi. ²³ Iijatzi Juan jowiinkaantantzi
irirori Enón-ki, okaakitapai Salim, tima janta
ari otzimapirotzi jiña. Ikaatzi jatatsiri
janta, jowiinkaayitawakiri. ²⁴ Tima tikira
jaakaantaitziriita Juan jomontyaitiri.

²⁵ Ikanta kiyopayipaini jiyotaani Juan
jiñaanaminthatakiri Judá-mirinka tsika onkantya
inkitiwathatantyaari. ²⁶ Ipoña jiyaataiyakini
isaiki Juan, ikantapaakiri: "Rabí, jirintaranki
tsipatakimiri intatsikironta jiña Jordán,
pikinkithatakotakinari, jowiinkaantantzi
iroñaaka irirori, oiyiki atziriiti pokashitziriri".
²⁷ Ari jakanaki Juan, ikantzi: "Tsika ikanta

piñaakiri jirika, tii opoñaashiwaita, aña iri Pawa ñaapirotakaariri. ²⁸ Iirokayitaki kimajaantakinari nokantaki pairani: “Tii naaka Cristo, apa jotyaantaitakina niawatapaakiri nonkinkithatakotiri”. ²⁹ Thami nojyakaantimiro: aririka jaawakaitya, iri aapiintzirori tsinani iimintaitari. Iriima itsipaminthari, iiro jiñaapirowaita irirori, apa inkimoshiritanaki inkimaki jiñaawaitanaki jiimitaitari. Ari nokimitsitakari naaka iroñaaka, tii noñaapirowaita, iro kantzimaitacha, antawo nokimoshiritaki. ³⁰ Iikiro jiyaatatyi inkimakoitiri jirika, irooma naaka ari nosantzikoityaakoti”.

Poñainchari jinoki

³¹ “Janairi maawoni poñainchari jinoki. Iriima nampitawori kipatsiki, isaawijatzi jinatzi, ikinkithatakotashitapiintawo isaawijato. Iriima poñainchari inkitiki janairi maawoni, ³² ikinkithatakotziro okaatzi jiñiiri, okaatzi ikimiri. Iro kantzimaitacha iiro ikimisantaitziro ikinkithatakotziri. ³³ Iro kantacha inkaati kimisantanairini, ari jimatanatya irirori ikinkithatakotanairi Pawa tyaaryoori jinatzi. ³⁴ Ikaatzi jotyaantziri Pawa, jiñaani Pawa ikinkithatakotzi. Tima Pawa jothotyiro jinampishiritakaantantawo Itasorinka. ³⁵ Jirika Ashitairi jitakotari Itomi, jimatakaakiri ipinkathariwintairo maawoni tzimayitatsiri.

³⁶ Inkaati kimisantanairini Itomi, ari inkañaanitai. Iriima kaari kimisantairini Itomi, iiro ikañaanitai, apa jatsipitaiyaawo jowasankitagairi Pawa”.

4

Jesús ipoña Samaria-jato

¹ Ikanta Fariseo-paini ikimaiyakini, ikantaitzi: “Tzimaki ojoyiki jiyotaani Jesús, jowiinkaataki ojoyiki atziripaini, janaanakiri Juan”. Jiyotaki Jesús ikimaiyakini Fariseo.
² (Kaarimachiini Jesús owiinkaantantsini, aña jiyotaani owiinkaantantsiri.)
³ Irootaki Jesús ishitowantanakari Judea-ki, ipiyaawo Galilea-ki.
⁴ Ari iintathakitzi inkinanairo iipatsitiki Samaria-jatzi.
⁵ Irojatzzi jariitantakari nampitsiki saikatsiri Samaria-ki oita Sicar, iro tsipanampitawori iipatsiti pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José.
⁶ Ari osaikakiri jiñaa iiyakotani Jacob-ni. Tima jimakokitaki Jesús janiitaki, isaikimotapaakiro jiñaa, jiwyaaka tampatzika ooryaa.*

⁷ Ari opokaki Samaria-jato onkai jiñaa. Ikantziro Jesús: “Pimpina jiñaa nirawaki”.
⁸ Tima jiyaataiyatziini jiyotaani nampitsiki jamananti owanawontsi.
⁹ maawoni Judá-mirinkapiroriiti tii jaapatziyari kamiithaini Samaria-jatziiti. Ari akanakiri tsinani okantanakiri: “¿Tsika pinkinakairoka iiroka, Judá-mirinka pinatzi, ipoña pikamitana naaka Samaria-jato nompimi jiñaa?”
¹⁰ Ari jakanakiro Jesús, ikantziro: “Arimi piyoti iita ipantziri Pawa, ari piyotirimi kamitakimiri jiñaa, iiroka kamitinanimi naaka. Aritaki nompakimiro jiñaa añaakaantsiri”.
¹¹ Okantanaki tsinani: “Pinkatharí, tikaatsi pinkitanyaaari

* **4:6** Ikantaitziri jaka “tampatzika ooryaa”, irojatzzi ikantaitziri pairani jiwyaaka ooryaatsiri 6.

jiñaa, inthomainta okantaka omoo, ¿tsikatya payiroka pimpinari jiñaa añaakaantatsiri? ¹² Iri achariniiti Jacob-ni panairori pairani jiroka jiñaa, irootaki jimiriyyitajaantakari irirori, irojatzi jimiriyyitaka itomipaini, jimiriyyitsitakawo iijatzi ipiraiti. ¿Panairima iiroka?” ¹³ Jakanakiro Jesús, ikantanakiro: “maawoni miritawori jiroka jiñaa, iiro opiya imiri. ¹⁴ Iriima miritatyaawoni jiñaa nompiriri naaka, iiro jimiriyyitai. Tima jiñaatatsiri nopantziri naaka ari oshitowaashiritantaiyaari onkimiwaityaawo oshitowaatantyaarimi jiñaa añaakaantatsiri”. ¹⁵ Okantzi tsinani: “Pinkatharí, pimpinawo naaka jiroka jiñaatatsiri, iiro napiitantaawo nomiriyyitai, iiro nopiyapiyawaitanta jaka nonkai jiñaa”.

¹⁶ Ari ikantziro Jesús: “Piyaati, pinkaimiri piimi, ompoña pimpiyaki jaka”. ¹⁷ Okantzi tsinani: “Tikaatsi noimi”. Ikantziro Jesús: “Kamiitha pikantaki, tii itzimi piimi, ¹⁸ tima tzimawitaka pairani ikaatzi 5 piimi. Iriima pitsipatakari iroñaaka, kaari piimi. Imapiro okaatzi pikantakiri”. ¹⁹ Okimawaki ikantakiro, okantanaki tsinani: “Pinkatharí, niyotanakimi naaka kamantantaniri pinatzi. ²⁰ Pairani nochariniiti Samaria-jatziiti ipinkathatapiintziri Pawa jaka otzishiki. Iro kantzimaitacha iirokaiti Judá-mirinkapirori pikantaiyini janta Jerusalén-ni, ari ampinkathatapiintairi”. ²¹ Ikantanakiro Jesús: “Pinkimisantawaki tsinani, irootantsi pimpinkathatairi iirokaiti Ashitairi, iiro okowajaanta pimpoki jaka otzishiki, iiro okowajaanta piyaati iijatzi

Jerusalén-ki. ²² Imapirowitatya, tii piyotaiyirini iirokaiti iita pipinkathatapiintziri. Irooma naakaiti niyotziri itzimi nopinkathatziri. Tima jirika owawijaakotantatsini, Judá-mirinka jinatyi. ²³ Iro kantacha, irootzimataintsii. Iriitaki pinkathatajaantziriri Ashitairi pinkathashiritakairi. Tima iriyyitaki ikowiri Ashitairi pinkathayitairini. ²⁴ Pawa irijatzi Tasorintsinkantsi, kaari koñaatatsini. Inkaati pinkathayitairini, ontzimatyii impinkathashiritaitiri, tii okowajaanta jantayitairo koñaayitatsiri”. ²⁵ Okantzi tsinani: “Niyotzi naaka, ari impokaki Mesías, jiiitaitziri Cristo. Aririka jariitatya irirori, ari inkamantapaakairo maawoni tsika okantakota”. ²⁶ Ikantzi Jesús: “Naakataki, ñaanatajaantakimiri”.

²⁷ Ari jariitaiyapaani jiyotaani. Iyokitzi jowapaakiri jiñaapaakiri ikinkithawaitakairo tsinani. Iro kantzimaitacha tikaatsi osampitapaakirini oita okowiri tsinani, tsikarika oita ikinkithawaitakairori. ²⁸ Ari ookanakiro tsinani oyowitinaki, jataki nampitsiki, okantapaakiri atziriiti: ²⁹ “Pimpokaiyini piñiiri shirampari yotakinawori maawoni nantayitakiri pairani. ¿Kaarima Cristo?” ³⁰ Ikanta ishitowaiyanakini atziriiti nampitsiki, pokaiyanakini isaikinta Jesús.

³¹ Ari ipankinataiyarini jiyotaani, ikantziri: “¡Rabí, poya!” ³² Ikantzi Jesús: “Tzimatsi iita nowari naaka, tii piñagaiyironi iiroka”. ³³ Ari josampitawakaiyanakani jiyotaani: “¿Tzimatsima iita amakiniriri jowanawo?” ³⁴ Iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Nokimitakaantawo nowanawo naaka nantziro ikowiri otyaantakinari,

ontzimatyii nonthonkiro antawairintsi ipakinari. ³⁵ Jiroka pikantapiintaiyini iiroka: ‘Yotapaaka 4 kashiri osampatantyaari pankirintsi’. Iro kantacha nonkantimi naaka pamini pankirintsimashiki, aritaki sampainkataki ontzimatyii oyiipatyia. ³⁶ Inkaati antawaitatsini joyiipatiro pankirintsi ari impinayiitairi. Okaatzi pankirintsi joyiipayiitairi iriyyitaki oiyakaawintacha inkaati kañaanitatsini. Iro inkimoshiritantaiyaari pankitakirori intsi-pataiyaari oyiipatakirori. ³⁷ Tima imapirotatya jiroka joyyakaawintaitakiri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi apaani pankitakirori, tzimatsi pashini oyiipatakironi’. ³⁸ Notyaantakimi naaka piyaati iirokaiti poyiipayitairo kaari pipomirintsiwinta pantawaiwintiro. Tima tzimayitatsi pashini pankinatawori jantawaiwintakiro. Irokayitaki nintagaiyaawoni jantawaitani jirikaiti”.

³⁹ Tima oiyiki Samaria-jatzi saikaintsiri nampit-siki kimisantawakiriri Jesús okantakaantziro tsinani okantantapaaki: “Jiyotakinawo maawoni nantayitakiri pairani”. ⁴⁰ Ikanta Samaria-jatziiti, jariitaiyapaakani ipankinatapaakari Jesús isaikimotanakiri inampiki. Ari jimatakiro Jesús, apiti kitiiyyiri isaikanaki, ⁴¹ oiyiki pashini kimisantantaintsiri ikimajaantakiri iriroriiti okaatzi ikantayitziri Jesús. ⁴² Ari ikantaitanakiro tsinani: “Kimisantayitaana naaka iroñaaka, tii iro nonkimisantantaiyaari pikamantapaakina, aña naaka kimajaantairi ikantayitziri. Niyotai iijatzi imapirotatya jowawijaakoshiritantai kipatsiki, iriitaki Cristo”.

Joshinchagairi Jesús itomi jiwari

⁴³ Okanta imonkaataka apiti kitiiyiri isaikapaaki Jesús Samaria-ki, awijanaki jiyaatiro Galilea-ki. ⁴⁴ Tima iri Jesús kantaintsiri: “Apaani kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampipiroki”. ⁴⁵ Ikanta jariitaa Galilea-ki, oyyiki aawairiri kamiitha janta, tima aritaki jiñiitsitakari Jerusalén-ki okaatzi jantayitakiri Jesús joimoshirinkiro Anankoryaantsi.

⁴⁶ Ari jariitaari Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyakiro jiñaa okimiwaitanakawo jimiriitari. Tzimatsi janta iriipirori jiwari, mantsiyataintsiri itomi janta Capernaum-ki. ⁴⁷ Ikanta jirika jiwari ikimakotakiri Jesús ari jariitaari Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki, jiyaatashitanakiri jiñiiri. Ipankinatapaakari, jiyaati ipankoki, joshinchagairi itomi, irootaintsi inkami. ⁴⁸ Ari ikantanaki Jesús: “¿Iitama kaari pikimisantantana iirokaiti? Pikowajaantzi noñaayimiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowajaantzi nontasonkawintantawaki”. ⁴⁹ Iro kantacha jiwari ikantanakiri: “Pinkathari, thamiita iroñaaka, tikira ikamanakiita notomi”. ⁵⁰ Ipoña ikantzi Jesús: “Pimpiyi pipankoki. Shintsitai pitomi”. Ikimisantantani shirampari okaatzi ikantakiriri Jesús, piyanaka. ⁵¹ Ipiyaminthaita ipankoki, itonkiyotawaari jompirataniiti, ikantawairi: “¡Shintsitai pitomi!” ⁵² Josampitanakiri tsika jiwiyaa ooryaatsiri ikantakoniintantanaari itomi, ikantaiyini jimpiratani: “Chapinki, itainkanaki

ooryaatsiri, ari awijanaki isaawawaitzi”.†
⁵³ Ari ikinkishiritanakiro ashitariri aritaki
 jiwiyaakari ooryaatsiri chapinki ikantakiri Jesús:
 “Shintsitai pitomi”. Iro ikimisantanakari
 irirori, ari ikimitsitanakari iijatzi maawoni
 iyyininkamirinkaiti irirori ikimisantanakiri Jesús.
⁵⁴ Irootaki apititanaintsiri joñaagantziro Jesús
 itasonkawintantzi jariitaa Galilea-ki ipoñagaawo
 Judea-ki.

5

Kisopookiri Betesda-jatzi

¹ Okanta othonkapaaka jiroka, japiitairo
 joimoshirinkaiyani Judá-mirinka Jerusalén-ki. Ari
 jiyaatsitakari iijatzi Jesús.

² Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri ikaawoshiminto
 jiiitaitziri iñaaniki Heber-mirinka “Betesda”.
 Tzimatsi okaatzi 5 opankochaantiki. Ari
 otsipanampitawo ashitakowontsi jiiitaitziro
 “Oijya”. ³ Ari ipiyotakari oiyiki mantsiyari,
 kaari aminatsini, kisopookiri, thoriwaitatsiri jo-
 maryaayitaka kipatsiki joyaawintawo ojiyiwaatya
 jiña. ⁴ Tima ikantaitzi: Jinatzi ipokapiintzi
 maninkariiti iyyiwaatakaairo jiña, intzimirika
 itanatyaaawoni impiinkaantantyaawo jiña
 ojiyiwaata, aritaki ishintsitanai imantsiyawaitzi.
⁵ Tzimatsi mantsiyari tzimakotaintsiri 38
 osarintsi imantsiyawaitaki. ⁶ Ikanta Jesús
 jiñaapaakiri jomaryaaka, jiyotapaaki osamani
 jimantsiyawaitaki jirika, josampitapaakiri,

† 4:52 Kantakotachari jaka “itainkanaki ooryaatsiri”, irootaki
 ikantaitziri pairani “hora 7”.

ikantziri: “¿Pikowima pishintsitai?” ⁷ Ari jakanaki mantsiyari: “Pinkatharí, tii itzimi iitya owiinkaatinani aririka ojiywaapaititya jiñaa. Tima nokowawitapiinta nompiinkaatimi naaka, janaakotana pashini ipiinkaataki irirori”. ⁸ Ari ikantzi Jesús: “Pintzinai, paanairo pomaryaaminto, piyaatai”. ⁹ Apathakiro ishintsitanai jirika, jaanairo jomaryaaminto, aniitanai. Iro kantacha, tima kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi, ¹⁰ ikantakiri Judá-mirinkaiti jirika shirampari shintsitaatsiri: “Kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, tii oshinitaantsitzi paanairo pomaryaaminto”. ¹¹ Jakanaki jirika shirampari, ikantzi: “Ikantakina oshinchagaanari: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai’ ”. ¹² Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “¿Itaka kantakimiri: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ” ¹³ Iro kantacha jirika shirampari tii jiyotziri iita oshinchagairiri, tii jiñaawairi Jesús tsika ikinanaki, ipiyotaiyakani atziriiti janta. ¹⁴ Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tasorintsipankoki, ari ikantziri: “Pinkimi, aritaki shintsitaimi iroñaaka, iiro papiitairo pantairo kaaripirori, ari onkantya iiro awijyimotantaimi kowiinkapirotatsiri”. ¹⁵ Ikanta jirika shirampari jatanaki, ikamantakiri Judá-mirinkaiti iriitaki Jesús oshinchagairiri. ¹⁶ Iro opoñaantari ikowi Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima joshinchaantaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ¹⁷ Iro kantzimaitacha, ikantanaki Jesús: “Ari ikantaitatyaani jantawaitzi Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka nantawaitzi”.

18 Irootaki, ikowapirotantanakari Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima tii apa jantawaitantakawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari, aña joyyakotakari Pawa, ikantakira Jesús iriitaki Pawa iwaapatitajaantari irirori.

Ishintsinka Itomi Pawa

19 Ipoña Jesús jakanakiri, ikantziri: “Jirika Itomitari Pawa tikaatsi jantashiwaitya ikowakaanikiini. Apa jantziro okaatzi jiñaakotziriri Ashitariri. Okaatzi jantziri Ashitariri, irojatzi jantziri Itomi. Imapiro. 20 Tima jitakotari Ashitariri jirika Itomitari, joñaayiri maawoni jantayitziri irirori. Iikiro joñaagatyiiri oitarika antawoititatsiri, iyokitzi powiri iirokaiti. 21 Tima ikimita Ashitariri jañaakaayitziri kaminkari, ikañaanitakairi, ari ikimitari iijatzi Itomitari, jañaakaayitiri inkowiri irirori. 22 Tii jiyakawintantzi Ashitariri, aña iri Itomi ishinitaki jiyakawintantai, 23 ari onkantya maawoni impinkathaitantyaariri Itomi ikimitaitziri Ashitariri. Kaari pinkathatairini Itomitari, tii ipinkathatsitari Ashitariri, otyaantakiriri.

24 Itzimirika owakimpitayaaawoni nokantayitziri, impoña inkimisantanaari otyaantakinari, aritaki inkañaanishiriyitai. Iiro jowasankitaawaitaitziri, tima kaatapaaki ikaamaniwaitzi, kañaani ikantayitaa. Imapiro. 25 Irootzimataintsi imonkaatya, iroñaaka, inkimapaaititairo kamashiririiti iñaani Itomi Pawa. Inkaati kimawaironi, aritaki jañaashiriyitai. Imapiro. 26 Tima ikimita Ashitariri jañaakaantzi, iro ishinitakiniri iijatzi Itomi jañaakaanti irirori,

²⁷ ishinitakiniri iijatzi jiyakawintantai, tima iriitaki Itomi Atziri. ²⁸ Iiro piyokitziwintashitawo jiroka. Tima irootzimataintsi imonkaataiya inkimantaiyaawori kaminkariiti iñaani, ²⁹ ari impiriintayitanaki tsika ikitayitaka. Ikaatzi antayitakirori kamiithari, ari inkañaaniyitai. Iriima ikaatzi antapiintakirori kaaripirori, jañaawitaiya jowasankitaitiri”.

Ñaajaantakiriri Cristo

³⁰ “Tii nantashiwaitawo nokowashitari, iri Ashitanari shinitanawori niyakawintantai. Okaatzi nokantakowintantziri tampatzika okantaka, tima tii nantashiwaitawo nokowiri naaka, aña iro ikowiri Ashitanari otyaantakinari. ³¹ Naakami kinkithatakowaitashitachani apaniroini, tii opantawo nokinkithatakowai-witaka. ³² Iro kantzimaitacha tzimatsi kinkithatakotakinari, niyotzi irootaki tyaaryoopirotatsiri ikinkithatakotakinari irirori. ³³ Imapirotatya ikinkithatakotakina Juan potyaantantakari pairani josampitaitiri. Tima okaatzi ikinkithatakotawakinari imapirotatya. ³⁴ Iro kantacha tii iro nonkinkithatakomachiiti okaatzi ikinkithatakotakinari atziri kimitakariri Juan. Aña iro nokinkithatakotzi matzirori owawijaakoshiritaimi. ³⁵ Tima Juan iri kimitakariri ootamintotsi kitiijiyinkatapaintsiri. Iro pikowapaintziri iirokaiti pinintaawatyaawo ikimitari kitainkari. ³⁶ Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anairiri Juan. Okaatzi nantziri naaka, irootaki ikantanari Ashitanari nantiro, iro oñaagantzirori iri Ashitanari otyaantakinari. ³⁷ Ari ikimitakari

Ashitanari, otyaantakinari, ikinkithatakotakina irirori, tiimaita pikimisantziro iñaani. Tii piñaapootanitziri. ³⁸ Tii otyaantaajaitzimi iñaani, tima tii pikimisantziri jotyaantani. ³⁹ Amatsinka pikantawita piñaanatziro Osankinarintsipirori, poyaakoniintawo piñaayitairo pinkañaanitai. Aña naakawitaka okinkithatakotzi Osankinarintsipirori, ⁴⁰ tiimaita pikowaiyini iiroka pawintaayitaina pinkañaanitantaiyaari. ⁴¹ Tii naminaminatashitawo naaka inthaamintawaitina atziriiti. ⁴² Aña niyotsitataikimi tsika pikantaiyani iiroka, niyotsitzimi iijatzi tii pitakotari Pawa. ⁴³ Naakataki jowaki Ashitanari nopairyagairo iwairo. Tiimaita pagaiyawakinani kamiitha iirokaiti. Irooma aririka impoki pashini pairyaashiwaitapaatyaaawoni iwairo irirori, iri paayitawakiri kamiitha. ⁴⁴ ¿Tsikama pinkini pinkimisantaiyini, iiroka thaamintashiwaitawakaacha, tii paminaminatziro pinthaamintawintaiyaari Pawapirotatsiri? ⁴⁵ Iiroka pikinkishiriwaitashita naaka thawitakotimini Ashitanariki. Iri thawitakotajaantaimini Moisés-ni, pawintaapiintari iirokaiti. ⁴⁶ Arimi pinkimisantaajaitakirimi Moisés-ni, ari pinkimisantawakinami naaka, tima naakataki josankinatakotaki Moisés-ni. ⁴⁷ Irooma tii pikimisantziro okaatzi josankinatakiri, ¿tsikama pinkini pinkimisantiro nonkantayitimiri naaka?”

6

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, montyaanaki Jesús intatsikirona inkaari saikatsiri Galileaki, irojatzi jiiitaitziri Tiberias. 2 Ojyiki atziri oyaatakiriri, tima jiñaakitziiri itasonkawintantaki joshinchaayitairi mantsiyariiti. 3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki, ari isaikapaaki itsipayitakari jiyotaani. 4 Irootaki ariitzimataiya kitiiyyiri Anankoryaantsi, ari joimoshirinkapiintari Judá-mirinkaiti. 5 Ikanta jaminapaaki Jesús, jiñaatzi ojyiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: “¿Tsikama amanantika owanawontsi owakaiyaariri maawoni jirika atziri?” 6 Aña josampitashitari Felipe jiñaantyaariri tsika inkanti, tima jiyotajaantaki Jesús oita jantiri. 7 Ari jakanaki Felipe, ikantanaki: “Iiro jantita 200 kiriiki amanantimi owanawontsi, aña iipichokiini jowamatsitya jirikaiti”.* 8 Ipoña ikantanaki Andrés, iriitaki pashini jiyotaani, iririntzi Simón Pedro, ikantzi: 9 “Jirika jaka iintsi amaintsiri 5 tanta, apiti shima. Iro kantacha, ¿arima jantitayaari ojyiki atziri?”† 10 Ari ikantzi Jesús: “Pinkantiri isaikaiyini maawoni”. Okatawoshimashitazzi janta, ari isaikaiyakini. Ikaataiyini 5000 shirampariiti. 11 Ari jaakotanakiro Jesús tanta, ithonkakiro ipaasoonkitakiri Pawa, jinashiyitakari ikaatzi saiyyitaintsiri. Ari ikimitaakiri shima, ipayitakiri maawoni kowatsiri. 12 Ikanta ikimaniintaiyapaakani

* 6:7 Ikantakoitziri jaka “200 kiriiki” irijatzi ikantaitziri pairani “200 denario”. † 6:9 Ikantaitziri jaka jiroka tanta, irootaki jiwitsikaitaki cebada.

maawoni, ikantairi Jesús jiyotaani: “Paayitairo opitoki okaatzi tzimagaantapaintsiri, iiro apaawaitanta”.¹³ Joyiitairo jiyotaaniiti, ijaikiyitai 12 kantziri opitoki tzimagaantapaintsiri kaawitachari 5 tanta.¹⁴ Jirikaiti atziri, jiñaakiro itasonkawintakiro Jesús owanawontsi, ikantaiyanakini: “Imapirotatya, iriitaki jirika Kamantantaniri ikajyaakagaitakiri impoki jaka kipatsiki”.

¹⁵ Iro kantacha Jesús jiyotaki ishintsiwintatyiiri jaayiitanakiri impinkathariwintiri atziri-iti, iijatzi itonkaanai otzishiki, inkini isaikawaiti apaniroini.

Janiitantawo Jesús inkaari

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Ikanta otsiniriityaanaki, oirinkaiyaani inkaariki jiyotaani Jesús,¹⁷ otitaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaini jiyaatairo Capernaumki. Aritaki tsiniripirotanaki, tikira ipiyaata irirori Jesús.¹⁸ Ari otampiyatapaaki, antawoiti otamaryaakotanaki inkaari.¹⁹ Aritaki santhataki jimontyaakotaiyini, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi janiitantaawo inkaari. Antawo ithaawaiyanakini jiyotaani.†²⁰ Ikantapai Jesús: “¡Naakataki, iiro pithaawaiyini!”²¹ Kimoshiri ikantaiyani jotitawairi pitotsiki, tikira osamanitzi, aatakotaiyapaakani tsika ikowiro jariitya.

Ojyiki atziriiti aminaminatakiriri Jesús

† **6:19** Kantakotachari jaka “santhataki jimontyaakotaiyani”, iro-jatzi ikantaitziri “5 tiirika 6 kilómetro”, ikantaitziri iijatzi pairani “25 tiirika 30 estadio”.

22 Okanta okitiiyyitamanai, irojatzi isaikaiyakini atziriiti intatsikirona, jiyotaiyakini apinto inatzi pitotsi jimontyaantanakari yotaari-iti, tii itsipatanaari Jesús. 23 Ariitakotantapaaka pashini pitotsi poñainchari Tiberias-ki, aataiyapaakani okaakitzi jowaiyakani tanta chapinki ipaasoonkiwintakiri Awinkathariti. 24 Ikanta jiñaakiri tii isaiki Jesús, iijatzi jiyotaaniiti, otitaiyanakani atziriiti pitotsiki, jataki Capernaum-ki jamina-minatairi.

Jiitaitziri Jesús “owanawontsi añaaakaaniri”

25 Ikanta jariitaiyapaakani intatsikirona, jiñaapairi Jesús, josampitapaakiri: “Rabí, ¿tsikapaitima pipokaki iiroka jaka?” 26 Ikantanakiri Jesús: “Irootaki pamina-minatantanari iirokaiti tima pikimaniintaiyakani chapinki powaiyakani, añá tii iro pamina-minatantinari pikimath-atanakiro notasonkawintantaki. Imapiro. 27 Tii opantawo piñaashintsiwintashiwaityaawo owanawontsi thonkanitachari, añá iro piñaashintsiwintya initatsiri, kañaanitakaimini. Iro owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tima Pawa, Ashitariri, iriitaki jookotakiri”. 28 Ipoña josampiitanakiri, ikantaitziri: “¿Tsikama nonkantyaaka noñaashintsiwintantyaawori ikowiri Pawa?” 29 Jakanaki Jesús: “Íkowiri Pawa pinkimisantairi jirika jotyaantakiri”. 30 Ipoña josampiitanakiri iijatzi: “¿Incha pintasonkawintanti nonkimisantimiri? ¿litama pantayitakiri?” 31 Pairani achariniiti jowayitakawo otzishimashiki jiitaitziri ‘maná’, irootaki okantziri Osankinarintsi:

Pawa pakiri owanawontsi paryaintsiri inkitiki”.[§]
³² Jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzi owanawontsi pirotatsiri poñaachari inkitiki, kaari Moisés-ni pantironi. Aña iri Ashitanari payitimironi. Imapiro. ³³ Tima jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitaki poñaachari inkitiki, iri kañaanitakaayitairini isaawijatziti”. ³⁴ Ari ikantaitanakiri: “Pinkatharí, pimpapiintinawo jiroka owanawontsi”.

³⁵ Ikantzi Jesús: “Naakataki owanawontsi kañaanitakaantaniri. Inkaati tsipatainani naaka, iiro itajyaawaitai. Inkaati kimisantanainani, iiro jimiriwaitai. ³⁶ Aritaki nokantaiyakimini, tiimaita pikimisantaiyanani okantawitaka piñaawitakina. ³⁷ Ikaatzi itsipashiritakaakinari Ashitanari, iriiyitaki tsipashiripirotainani, iiro nomanintawakiri naaka. ³⁸ Tima tii iro nompokantatyaari nopoñaaka inkitiki nantayitiro nokowashiwaitari naaka, aña iro nantapiinti ikowiri Ashitanari, otyaantakinari. ³⁹ Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakinari, iiro nopiyakaantawaitzi apaani ikaatzi itsipashiritakaakinari, aña ontzimatyii nowiriintayitairi iwiyaantapaatyaawoni kitiiyyiri. ⁴⁰ Tima ikowi Ashitanari iijatzi, maawoni kowakowatairini Itomi Pawa, inkaati kimisantairini, aritaki inkañaanitakaayitairi.

§ 6:31 Jaka kantakotacha “owanawontsi”, irootaki ikantaitziri pairani “tanta”. Ari okimitari iijatzi, ikinkithatakoitziro pairani tanta, iro ikinkithatakoitziro maawoni owanawontsi. Iroowaitaki akantapiintaiyini aakaiti: “Poya kaniri”, tii apa ankinkithatakotiro kaniri, aña tzimatsi iijatzi wathatsi oyaari.

Naakajaantaki owiriintairini imonkaata-paatyaaarika kitiiyyiri”.

⁴¹ Iro ipoñaantanakari Judá-mirinkaiti ikijyimawaitanakiri Jesús, tima ikimaki ikantaki: “Naakataki owanawontsi poñaachari inkitiki”. ⁴² Ari ikantawakaiyanakani: “¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri naaka ashitariri. ¿Iitama ikantantari: ‘Nopoñaatya inkitiki?’ ” ⁴³ Ikantanaki Jesús: “Aritapaaki pikijyimawaitana. ⁴⁴ Tikaatsi tsipashiriwaitinani, iirorika jamashiritairi Ashitanari otyaantakinari. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaaarika kitiiyyiri. ⁴⁵ Josankinariki Kamantantaniriiti, ikantaki:

Iri Pawa yotagairini maawoni.

maawoni kimairiri Ashitanari, yotairiri irirori, itsipashiritaana naaka. ⁴⁶ Tii nokantzi tzimatsi ñaapootakirini Ashitanari, aña apaniroini jiñaapootziri poñaachari Pawaki. ⁴⁷ Itzimirika kimisantainani naaka, aritaki inkañaanitai. Imapiro. ⁴⁸ Naakataki owanawontsi añaakaantaniri. ⁴⁹ Jowawitakawo pichariniiti ‘maná’ otzishimashiki, kamayitz-imateka. ⁵⁰ Iriima oyyakawori owanawontsi nokinkithatakotziri naaka ipoñaatya inkitiki. Itzimirika owaiyaarini jirika, iiro ikaamanitai. ⁵¹ Naakataki kañaaniri owanawontsi poñaachari inkitiki. Intzimirika owatyaawoni jiroka owanawontsi, ari inkañaanitai. Jiroka owanawontsi nopantziri naaka, nowathapiro inatzi. Iri noshinitakowinta isaawijatziiti inkañaanitantaiyaari”.

⁵² Ari ikantawakaiyani Judá-mirinka: “¿Tsika inkinakairoka jirika jowakaantairori iwatha?”
⁵³ Ikantanaki Jesús: “Irorika powawo iwatha Itomi Atziri, iirorika piro iriraani, iiro pikañaanitai. Imapiro. ⁵⁴ Itzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, ari inkañaanitai. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitijiyiri. ⁵⁵ Tima jiroka nowatha owanawontsipirori inatzi, jiroka niraani iro imiripiroitari. ⁵⁶ Intzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, itsipashiritaatyaana naaka, iijatzi naaka notsipashiritatyaari irirori. ⁵⁷ Tima jirika Ashitanari otyaantakinari, kañaaniri jinatzi, iriitaki añaakaanari naaka. Ari okimitsitari iijatzi, intzimirika owaiyaanari naaka, iriitaki nañaakaayitairi. ⁵⁸ Nokinkithatakotatziiro owanawontsi poñaachari inkitiki. Jiroka owanawontsi tii ojoyawo ‘maná’ jowayitakari pairani pichariniiti iiroka, okantawitaka jowawitakawo, ikamayitaki. Iriima inkaati owatyaarini jirika ojoyawori owanawontsi, ari inkañaanitai”. ⁵⁹ Irooyitaki jiyotaantakiri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita saikatsiri Capernaum-ki.

Ikinkithatakoitziro kañaanitaantsi

⁶⁰ Ikanta ikimaitakiro jiroka yotaantsi, jirikaiti ikaatzi oyaatziriri Jesús, ikantaiyanakini: “Jiroka ikantayitakiri Jesús pomirintsi akantyaawori. ¿litama kimisantamachiitirini?” ⁶¹ Ikanta Jesús, jiyotaki okaatzi ikijyimawaitziriri, josampitanakiri: “¿Tiima inimotzimi jiroka?”
⁶² ¿litama awijatsini, aririka piñiiri Itomi Atziri

intzinagaiya ipoñaaka pairani? ⁶³ Okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro kantakotacha añaashiritakaantatsiri, kaari awathapirori nokinkithatakotzi, tikaatsi oitapirotya awatha. Aña iro nokinkithatakotzi awintaashirinkantsi kaari koñaanitatsi, kañaanitakaantatsiri. ⁶⁴ Iro kantacha iinitatsi iirokaiti kaari kimisantatsini”. Tima jiyoshiritakiri Jesús kaari kimisantatsini, inkaati pithokashitirini. ⁶⁵ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iro nokantsitakimiri: ‘tikaatsi tsipashiriwaitinani naaka: iirorika ishinishiritaanari Ashitanari’ ”.

⁶⁶ Aripaiti, ipiyapithatanakari Jesús oyyiki oyaawitapiintariri. ⁶⁷ Ipoña josampitanakiri Jesús 12 jiyotaani: “¿Pikowima iirokaiti piyaayitai?” ⁶⁸ Ari jakanaki Simón Pedro: “Pinkatharí, ¿litama niyaatashitiri? Aña iirokataki kinkithatakotakirori añaamintotsi. ⁶⁹ Aritaki nokimisantaiyakimini. Niyotaiyini iirokataki Cristo, Itomi Pawa Kañaaniri”. ⁷⁰ Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka iyoshiitakimiri pikaataki 12? Iro kantzimaitacha, tzimatsi apaani pikaataki kamaarishiryaaki”. ⁷¹ Jiñaawaitakiro jiroka Jesús, ikinkithatakotatziiri Judas, Itomi Simón Iscariote. Tima iriitaki Judas pithokashityaarini, iriiwitaka itsipatapiintari 12 jiyotaani.

7

Irintzipaini Jesús tii ikimisantaiyirini

¹ Ikanta othonkapaaka jirokapaini, jariitanta-waita Jesús janta Galilea-ki. Tii ikowi isaikanai Judea-ki, tima jaminaminatatziiri Judá-mirinkaiti

intsitokiri. ² Iro kantacha monkaatzimataa kitiiyyiri ikimoshiriwintapiintziro Judá-mirinkaiti jiiitaitziri “pankojyitantsi”. ³ Ithainkitanakari, iririntzi okaakiini, ikantanakiri: “Iro pimanawaita jaka, piyaati Judea-ki jiñaantimiri piyotaaniiti onkaati pantayitiri. ⁴ Tima ikaatzi kowatsiri jasagaawintaityaari, tii imanakaawo jantayitziri. Pantayitziro iiroka oiyitarika, poñaagantiro tsika ipiyotaiyani atziriiti”. ⁵ Tiitya ikimisantaajaitziri iijatzi iririntzipaini. ⁶ Ari ikantanaki Jesús: “Aña tikira imonkaapaititaata noñaagantantya naaka, irooma iirokaiti inimowaitzimi maawoni kitiiyyiriki. ⁷ Tii ikisaniintzimi iirokaiti isaawijatziiiti. Irooma naaka owanaa ikisaniintana, tima koñaawo nokantziro naaka, okaatzi jantayitziri kaaripirori inatzi. ⁸ Piyaataiyini iiroka joimoshirinkaita, iiro niyaatsita naaka, tima tikira imonkaapaitita noñaagantya”. ⁹ Ikantakiro jiroka, irojatzi isaikanaki Galilea-ki.

Jaimoshirinkiro Jesús jiiitaitziri “pankojyitantsi”

¹⁰ Ari jataiyakini iririntzipaini, jatanaki iijatzi Jesús joimoshirinkaita tii joñaagantajaanta, imananikiini ikantaka. ¹¹ Jaminaminatakiri Judá-mirinkaiti janta joimoshirinkaita, ikantaiyini: “¿Tsikama isaikaajaitzika shirampari?” ¹² Ojyiki atziriiti kinkithatakotakiriri Jesús. Tzimatsi kantayitatsiri: “Kamiithari jinatzi shirampari”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Tii ikamiithatzi, aña jamatawitakiri atziriiti”. ¹³ Iro kantzimaitacha, manaantsikiini ikinkithatakoitziri Jesús, tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti.

14 Okanta oniyankitaki joimoshirinkaita, tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai.

15 Iyokitzi ikantawakaiyanakani Judá-mirinka, ikantaiyini: “¿Tsikama jiyotanitantari jirika, tii ityaapirowita tsika jiyotaantaitzi?”

16 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzi niyotaantziri tii naaka yotashityaawoni, aña iri yotakaanawori otyaantakinari. 17 Inkaati kowapirotaironi ikowiri Pawa, ari jiyotairo iri Pawa yotakaanawori okaatzi niyotaantziri, tima tii naaka yotashiwaityaawoni. 18 Tima ikaatzi yotaantzirori jiyotashiwaitari, jaminaminatatzi impinkathaitiri. Iriima kowakowatzirori ipinkathaitairi otyaantakiriri, iri ñaawaitzirori iroopirori. Tii itzipishiriwaitzi irirori.

19 ¿Tiima josankinawitakimi pairani Moisés-ni Ikantakaantaitani? Iro kantacha, tii pimonkaataiyironi. ¿litama pasaryiimatantanari pintsitokina?”

20 Ari ikantaiyanakini atzirriiti: “¡Kamaarí! ¿litama asaryiimatzimiri intsitokimi?”

21 Ikantzi Jesús: “maawoni iirokaiti owanaa iyokitzi pikantayitaka piñaakina nantakiri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari. 22 Iro kantzimaitacha, ikantakaantaki Moisés-ni pintomishitaantapiintanti. (Okantawitaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawoni jiroka, aña iri poñaakaantanakawori achariniiti tikiraamintha itzimi Moisés-ni.) Iro opoñaantari pitomishitantapiintaki iirokaiti, kitiiyyiri jimakoryaantaitari. 23 Piñaakiro, pimonkaatantyaawori iirokaiti Ikantakaantani Moisés-ni pitomishitantapiintaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ¿litama pikisaniintantanari

naaka noshinchagairi atziri maawoni iwathaki kitijyiriki jimakoryaantaitari? 24 Paamaakowintya owapiyimotzimikari aririka piyakawintanti. Aña tampatzikashiripiro pinkantya piyakawintanti”.

¿Iriitakima jirika Cristo?

25 Tzimayitatsi Jerusalén-jatzi, osampitantanaintsiri, ikantzi: “¿Kaarima jirika jaminaminaitziri intsitokaitiri? 26 Jirinta isaikaki, maawoni jiñaitziri ikinkithawaitzi. Tikaatsitya akotashitirini. ¿Jiyotatziima jiwariiti imapirotatya Cristo jinatzi jirika shirampari?

27 Iro kantacha ayotaiyirini jirika tsika ipoñaawo. Irooma paata aririka impokaki mapirotzirori jiita Cristo, tikaatsi yotatsini tsika ipoñaawo”.

28 Ikanta ikimaki Jesús, isaiki jiyotaantzi tasorintsipankoki, shinchiinka ikantanaki: “¡Arima, piyotaiyinima tsika nopoñaawo! Tii naaka nintakaashityaawoni nompoki, aña jotyaantani ninatzi jawintaapiroitari. Kaari piyotaiyini iirokaiti. 29 Niyotziri naaka tima iri notsipatari, iriitaki otyaantakinari”.

30 Ari ikowawitanaka jaakaantirimi, iro kantacha tikaatsi akotashitirini, tima tikira imonkaapaitaata. 31 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús, ikantaiyini: “Kaaririka jirika Cristo pokatsini, iirotya itasonkawintantzimi, ñaakiro”.

Jotyaantaki Fariseo oirikirini Jesús

32 Ikanta Fariseo-paini ikimakiri atziriiti ikinkithatakotziri Jesús, jaapatziyanakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantaki aamaakowintawori tasorintsipanko jotiyiri. 33 Ari ikantzi

Jesús: “Kapichiini nosaikimotanaimi iirokaiti, irootaintsi niyaatai isaiki otyaantakinari. ³⁴ Ojyiki paminawitaina, iiro piñagaana, iiro pitsipatana tsika nosaikapai naaka”. ³⁵ Ari josampitawakaanaka Judá-mirinkaiti: “¿Tsika jiyaamachiitika jirika iiro añantari? ¿Jiyaatatyiima pashiniki nampitsi ikinayitaki ajyininkapaini, inkini jiyotaayitairi kaari ajyininkata? ³⁶ ¿litama ikantakotziri: ‘Paminawitaina, iromaita piñagaana, iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka?’ ”

Jiñaa kañaanitakaantatsiri

³⁷ Ikanta iwiyaantapaakawori kitijyiri ari joimoshirinkapiroitari. Ari ikatziyanaka Jesús, shintsiini jiñawaitanaki, ikantzi: “Itzimirika miriniintawaitatsini, intsipashiritaina naaka, jimiriwaitaiya. ³⁸ Tima okantzi Osankinarintsipirori:

Inkaati kimisantainani naaka, onkimi-taiyaawo oshiyaashiritantyaarimi jiñaa kañaanitakaantatsiri”.

³⁹ Iri joyyakaawintzi Jesús inkaati kimisantairini inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi. Okantawitaka tikiraata jotyaantiriita Tasorintsinkantsi, tima tikiraata itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo.

Ipookaiyanakini atziriiti

⁴⁰ Tzimatsi kimakiriri Jesús ikantaki, ikantaiyanakini: “Imapirotatziiri jirika shirampari Kamantantaniri jinatzi”. ⁴¹ Tzimatsi pashini kantanaintsiri: “Cristo jinatzi jirika”.

Ikantzi pashini: “Kaari, tima Cristo iiro ipoñaawo Galilea-ki. ⁴² Tima okantzi Osankinarintsipirori:

Impoñiiaawo Cristo-tatsiri janta Belén-ki, inampiki pairani pinkathari David-ni. Iriitaki icharini David-ni”.

⁴³ Ari itzimawintawakaawintanakari atziriiti jirika Jesús. ⁴⁴ Tzimatsi kowawitanainchari jaakaantirimi, tikaatsimaita akotashitirini.

Tii jiñaitzi kimityaarini jiñaawaitzi

⁴⁵ Ikanta aamaakowintawori tesorintsipanko jataiyaini isaiki Fariseo-paini itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawairi, ikantziri: “¿Litama kaari pamantakari?” ⁴⁶ Ari ikantaiyini irirori: “¡Tii jiñaitzi kimityaarini jirika jiñaawaitzi!” ⁴⁷ Ikantanaki Fariseo: “¿Pimatsitakawoma jamatawiitakimi iirokaiti?

⁴⁸ ¿Tzimatsima ajiwariti kimisantakiriri jirika shirampari? ¿Tzimatsima nokaatziri Fariseo kimisantakiriri? ⁴⁹ Apa ikimisantamachiitzi atziriiti kaari yotakotironi Ikantakaantaitani, owasankitagaari jinayiti”. ⁵⁰ Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri pokaintsiri pairani jiñiiri Jesús, ikantanaki: ⁵¹ “Okantzi Ikantakaantaitani, tii ohinitaantsitzi ayakawintanti tiirika akimajaantzi oita jantakiri”. ⁵² Ari ikantaiyanakini irirori: “¿Iirokatakima iijatzi Galilea-jatzi? Piñaanapirotiro Osankinarintsipirori, ari piñaakiro tikaatsi Kamantantaniri poñaachani Galilea-ki”.

Tsinani mayimpiro

⁵³ Ipoña jiyaataiyaini ipankopainiki.

8

¹ Ipoña irirori Jesús tonkaanaki otzishiki Olivo. ² Ikanta okitiijyitamanai, ipiyaa tasorintsipankoki. Ojyiki atziri piyowintawaariri, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriiti. ³ Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo-paini jamakiniri tsinani jiñaitziri omayimpirotzi. Jowatziyapaakiro niyankiniki ipiyotaiyani. ⁴ Ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, jiroka tsinani jiñaitakiro omayimpirotzi. ⁵ Ikantakaantaki pairani Moisés-ni intsitokaitiro, mayimpirotatsiri tsinani. ¿Tsikama pikantzika iiroka?” ⁶ Iro josampitantariri ikowi inkompitakaiyaari, ontzimantyaari oita inkantakotiriri. Oiyotanaka Jesús kipatsiki josankinawaitantawo jako. ⁷ Iikiro josampitatziri, ari ikatziyanaka joiyotaka, ikantanakiri: “Tiirika pikaaripiroshiritaiyini iirokaiti, pitakaantyaawo pintsitokantyaawo mapi jiroka tsinani”. ⁸ Iijatzi joiyotanaa kipatsiki, japiitanairo josankinawaitzi. ⁹ Ikanta ikimawakiro ikantakiri Jesús, piyaiyanakani, ikinkishiritakotanaka tsika ikantayita iriroriiti. Iri itanakawo ipiyanaka Antaripiroriiti. Ikanta isaikanaki Jesús itsipatakawo tsinani jamaitakiri, ¹⁰ ikatziyanana joiyotaka, josampitziro ikantziro: “Tsinaní, ¿Tsika ikinaiyankinika? ¿Tikaatsima yakawintimini?” ¹¹ Akanakiri iroori okantziri: “Tikaatsitya, Nowinkathariti”. Ikantzi Jesús: “Iijatzi naaka iiro niyakawintzimi. Piyataai, iiro papiitairo pinkaaripiroshiriwaitai”.

Jesús ikitiijyiinkatakotziri isaawijatzi

¹² Ipoña japiitanakiro Jesús jiyotairi atziriri, ikantziri: “Naakataki kitijjiinkatakotziriri isaawijatzii. Itzimirika tsipashiritaiyaanani naaka, aritaki nonkitijjiinkatakotairi, onkimiwaityaawo tii ikinawaitzi otsinirikitaki”.

¹³ Ari ikantaiyanakini Fariseo-paini: “Powakow-intawaitashita pikinkithatakota apaniroini, tii opantawo pikinkithatakowitaka”. ¹⁴ Ari jakanaki Jesús: “Kamiithataki okaatzi nokinkithatziri naaka, okantawitaka nokinkithatakowitaka apaniroini. Tima niyotzi tsika nopoñaakawo, tsika janta niyaatai. Tii piyotaiyini iirokaiti.

¹⁵ Iro pamitapiintaka pojyakotari atziriri jiyakawintantzi. Irooma naaka tikaatsi niyakawinti. ¹⁶ Irooma aririka niyakawintanti naaka, iroopirori inatzi noñaani, tima tii apaniroini niyakawintanti, ari notsipatari Ashitanari otyaantakinari. ¹⁷ Jiroka okantzi Ikantakaantaitani ipaitakimiri iirokaiti:

Intzimirika apiti kinkithatakotantatsini ari ojawakaa inkantayitakiri, imapirotatya ikinkithatziri.

¹⁸ Naakajaantaki kinkithatakotaincha. Iijatzi Ashitanari otyaantakinari irijatzi pashini kinkithatakotanari. Apiti nokaatzi nokinkithatakotaka”. ¹⁹ Ari josampitanakiri: “¿Tsikama isaikiri Ashitzimiri?”

Ikantzi Jesús: “Tii piyotaiyini iirokaiti, iijatzi pikimitaakiri Ashitanari. Ari piyotinami naaka, ari piyotakirimi iijatzi Ashitanari”.

²⁰ Ari ikinkithatakiro Jesús jirokapaini tasorintsipankoki, tsika jowaitapiintziri kiriiki jashitakaitariri Pawa. Tikaatsimaíta aakaantirini,

tima tikira imonkaapaitita.

Tsika niyaatai naaka, iiro pariyyitaa iirokaiti

²¹ Ipoña japiitanakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, owanaa paminawitaina iirokaiti, iro kantzimaitacha ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima tsika niyaatai naaka, iiro pariyyitaa iirokaiti”. ²² Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ishiniwaitatya jirika. Iro ikantantari iiro ariita aakaiti tsika jiyaati irirori”. ²³ Ikantanaki Jesús: “Isaawijatzi pinayitzi iiroka, irooma naaka jinokijatzi ninatzi. Ari pinampitawo iirokaiti kipatsiki, irooma naaka tii nonampityaawo. ²⁴ Irootaki nokantanzimiri: ‘Ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima iirorika pikimisantairo nokinkithatakowitaka, ari pinkamakotairo piyaaripironka’ ”. ²⁵ Ipoña josampitanakiri: “¿Itaka iiroka?” Ari jakanaki Jesús: “Aritaki nokamantsitakimi owakiraini. ²⁶ Tzimatsi oiyiki nonkantimiri, ari niyakawintaimi iijatzi. Tima okaatzi iñaawaitziri otyaantakinari iroopirori inatzi. Irootaki nokamantanzimiri iirokaiti isaawijatziiti, okaatzi ikamantanari irirori”. ²⁷ Iro kantacha jirikaiti kimakiriri Jesús, tii ikimathatawakiri ikinkithatakotatziiri Ashitairi. ²⁸ Irootaki ikantantanakari Jesús: “Aririka pimpaikakotakaantiri Itomi Atziri, aripaiti piyoti naakataki. Tii naaka antashiwaityaawoni nokowakaari. Apa niyotaantziro okaatzi jiyotaanari Ashitanari. ²⁹ Itzimi otyaantakinari ari itsipashiritana naaka. Tii jookawintana Ashitanari, tima

nantapiintziniri okaatzi kamiithatzimotziriri”.
³⁰ Ikanta ikinkithatakoyitakiro Jesús jiroka, oiyiki kimisantanakiriri.

Iroopirori inatzi isaikakaashiwaitaimi

³¹ Ipoña Jesús ikantanakiri Judá-mirinkaiti ikaatzi kimisantakiriri: “Aririka poisokirotanatyaawo noñaani, iirokatakati tyaaryoori niyotaani. ³² Aritaki piyotairo tyaaryoori, iro saikakaashiwaitaimini”. ³³ Jakaiyanakini jirikaiti: “Ichariniiti Abraham-ni ninayitzi naakaiti. Tikaatsi ompirawaityaanani. ¿litama pikantantanari iiroka: ‘Ari pisaikashiwaitaiya?’ ”

³⁴ Ikantzi Jesús: “Ikaatzi antapiintzirori kaaripirori, kimiwaitaka ompiratatyaarimi. Imapiro. ³⁵ Apaani ompirataari kantatsi jomishitowaitiri, iriima itomiitari ikantaitatyaani iyyininkamirinkaitari. ³⁶ Aririka isaikakaashiwaitaimi Itomiitari, iikiro pisaikashipirowaitanaaty. ³⁷ Niyotaiyimini ichariniiti Abraham-ni pinatzi. Iro kantzimaitacha pikowaiyakini pintsitokina, tima tii okamiithatzimotzimi noñaaniyitari. ³⁸ Iro nokinkithatakotzi naaka okaatzi joñaaganari Ashitanari. Irooma iirokaiti pantashitawo pikimakotairi ashitzimiri iiroka”.

Iri ashitariri kamaari

³⁹ Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Aña iri Abraham-ni jiiitaziri Ashitanari, iriitaki nochariniiti!” Ipoña ikantzi Jesús: “Irokami charinityaarinimi Abraham-ni, ari pantakiromi okaatzi jantayitakiri irirori. ⁴⁰ Iro kantacha, okantawitaka nokinkithatakaawitakimiro jiyotakaakinari Pawa, pikowaiyakini

pintsitokina. ¡Tii jimataajaitziro Abraham-ni kantachari! ⁴¹ Irojatzí pantapiíntakiri okaatzí jantakiri pairani pichariniiti”. Ari ikantaiyanakini iriroriiti: “¡Tii naaka jowaiyantani thainkatasorintsiwaitaniri. Apaani ikanta Ashitanari, iriitaki Pawa!”* ⁴² Ari jakanakiri Jesús: “Imapiromi iri Pawa ashitimini, ari pitakotatyaanami, tima Pawaki nopofñaakawo naaka. Tii naaka pokawaitashitachani nonintakaanikiini, aña iri Pawa otyaantakinari. ⁴³ ¿Oitama kaari pikimathatantana iirokaiti? Iro kantakaantzirori tii pikowaiyini pinkimisantiro noñaani. ⁴⁴ Iriitaki ashitakimiri kamaari, pantapiíntakiniri okaatzí ikowiri. Ari jashi jowakiro kamaari owakiraa itantanakawori, jowamaashiritantzi. Thiyyinkari jinatzí, tii jiñaawaitziro tyaaryoori. Aririka inkowi jamatawitanti, jiñaawaitziro thiyyaantsi. Iwaapati thiyyinkari jinatzí. ⁴⁵ Irooma naaka noñaawaitziro tyaaryoori ñaantsi, tiimaita pikimisantaiyanani iirokaiti. ⁴⁶ ¿Tzimatsima apaani pikaataiyakini yopirotzirori ikantzi: ‘Kaaripiroshiriri jinatzí Jesús?’ Tima iroopirori inatzí okaatzí noñaawaitziri ¿oitama kaari pikimisantantana? ⁴⁷ Itzimirika jashitari Pawa, ikimisantziro iñaani Pawa. Irooma iirokaiti tii jashitzimi Pawa, tii pikowi pinkimisantaiyini”.

Itzimitaika Cristo

* **8:41** Ikantakoitziri jaka “thainkatasorintsiwaitaniri”, irijatzi ikantaitziri mayimpiriiti. Tima jojyakaawintapiíntakiri pairani Judá-mirinkaiti, tii ikinatanitari Pawa, jantayitziro kaaripirori.

⁴⁸ Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Imapirotatya nokantaiyakimini Samaria-jatzi pinatzi, tima kamaari pinatzi”. ⁴⁹ Ari jakanaki Jesús: “Tii nokamaaritzí, nopinkathatziri naaka Ashitanari. Irooma iirokaiti, tii pipinkathatana. ⁵⁰ Tii naaka kowashitachani pimpinkathatina, aña tzimatsi pashini kowatsiri impinkathaitina, iriitaki yakawintantatsini. ⁵¹ Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamaniyitai. Imapiro”. ⁵² Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ari niyotaiyini imapiro pikamaaritzí. Tima kamaki Abraham-ni, ari ikimitakari Kamantantaniriiti, kamayitaki maawoni. Opoña pikantzi iiroka: ‘Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamanitai’. ⁵³ ¿Panairima iiroka nocharinini Abraham-ni? Kamaki irirori, ari ikimiyitakari Kamantantaniriiti iijatzi. ¿Tsikama piitamachiityaaka iiroka?” ⁵⁴ Jakanaki Jesús: “Naakami kowashitachani impinkathaitinami, tikaatsi opantyaawoni. Iri pinkathatakaanari Ashitanari. Iriitaki pikantapiintawitari iirokaiti ‘Nowawani’. ⁵⁵ Tiimaita piyotairi iirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkanti ‘tii noñiiri’, thiiyinkari ninaki nokimitakotakimiro iirokaiti. Aña imapiro noñiiri. Nokimisantziro iñaani. ⁵⁶ Pairani Abraham-ni, picharinitanakari iirokaiti, ikimoshiritaki jiñiuro nompokapaititi. Aritaki jiñiimaitakina, antawoiti ikimoshiritaki”. ⁵⁷ Ipoña Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Tikiraamintha otzimi iiroka 50 posarintsiti. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?” ⁵⁸ Ari jakanaki Jesús: “Tikiraamintha itzimiita

Abraham-ni. ‘Naakatsitaka’. Imapiro”.† ⁵⁹ Ikanta jirikaiti jaiyawitanakani mapi ikowi intsitokirimi. Iro kantzimaitacha Jesús, ipiyapithatanakari. Shitowanaki tasorintsipankoki.

9

Joshinchairi Jesús kaari okichaatsini

¹ Ikanta ikinayitzi Jesús, jiñaaki kaari okichaatsini, jashi jowatziiro owakiraa itzimapaaki. ² Ikanta jiyotaani josampitakiri, ikantziri: “Rabí, ¿Oitama kaari jokichaatanta owakiraa itzimaki jirika shirampari? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka ashitariri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka irirori?” ³ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tii iro kantakaantironi iyaaripironka, tii okantakaantziro iijatzi iyaaripironka iwaapati. Iro imatantari jiroka, onkantya jiñaitantyaawori ishintsinka Pawa. ⁴ Iinta okitijiyitzi, ontzimatyii antiro jantawairi otyaantakinari. Tima aririka ontsiniritanaki, tikaatsi kantironi jantawaiti. ⁵ Iinta nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakataki kitijiyiinkatakotziriri isaawijatzi”. ⁶ Ithonkakiro jiñaawaitaki Jesús, jiiwatanaki kipatsiki, jamirokaki kapichiini kipatsipitha jakoki, itziriyookitakiri kaari okichaatsini. ⁷ Ipoña jiñaanatziro ikantziri: “Piyaati pinkiwaakitya

† **8:58** Ipairyaapiintaka Jesús ikantzi: “Naakatsitaka”, ari oiyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani, jiñaanatantakariri Moisés-ni. Tima pairani Moisés-ni josampitakiri pairani Pawa, ikantziri: “Tsikama piitaka”. Ari jakanaki: “Naakatsitaka”. Iro jiyotantaiyarini Judá-mirinkaiti jiñaawaitaki Jesús, ikowatzi jimonkaataiyaari Pawa.

owaankanaata jiiitaziri Siloé”. Ari ikinanaki kaari okichaatsini, ikiwaakitapaaka. Ikanta ipiyapaaka, kantanai jamini kamiitha.*
⁸ Ikanta iyyininkapaini, ikaatzi ñaayitapiintziriri ikamitantzi impashiityaari, josampitawakaayita, ikantzi: “¿Kaarima jirika saikapiintatsiri ikowakotantzi impashiityaari?”
⁹ Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki”. Pashini kantatsi: “Aña kaari, iri iwaiwitaka”. Iro kanzimaitacha, ikantzi irirori: “Naakataki”.
¹⁰ Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama pikantairoka paminantaari kamiitha?”
¹¹ Ari ikantanaki irirori: “Jirinta shirampari iitachari Jesús, iriitaki matakinawori, tzimatsi itziritakinari nokiki, ipoña ikantakina: ‘Piyaati owaankanaataka Siloé. Ari pinkiwaakityaari’. Okanta niyaatanaki, ari nokiwaakitapaaka, aminaana kamiitha”.
¹² Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama iroñaaka jirika shirampari?” Ari ikantzi irirori: “Tii niyotzi”.

Fariseo-paini josampitziri kaari okichaawitacha

¹³ Ipoña jaayiitanakiri kaari okichaawitachari isaikayitzi Fariseo-paini.
¹⁴ Tima kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi, itziriyookitantakariri Jesús kaari okichaawitachani, iro jaminantaari kamiitha.
¹⁵ Ari josampitakiri Fariseo-paini tsika okanta jaminantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziriyookitantakinawo nokiki kapichiini kipatsi, opoña nokiwaakitaka. Aminaana iroñaaka kamiitha”.
¹⁶ Ari ikantayitzi Fariseo: “Itzimika antakirori jiroka kaari jashitari Pawa, tima tii

* **9:7** Jiroka iitachari “Siloé”, irojatzi jiiitaziri: “Otyaantaari”.

ipinkathatziro kitiiyyiri jimakoryaantaitari”. Iro kantacha ikantaiyini pashini: “Kaaripiroshiriri jinatyimi, iiro jantaajaitziromi jiroka”. Tii jaapatziyawakaawintawo ikantaiyakirini Fariseo. ¹⁷ Ari japiitakiri josampitziri kaari okichaawitachani: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka, iitaka aminakagaimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantantaniri jinatzi”.

¹⁸ Kantai iroñaaka jaminawaitai kamiitha, tii ikimisantzi Judá-mirinkaiti kaari okichaawitachani jirika. Irojatzii ikaimantakariri iwaapati, ¹⁹ josampitawakiri, ikantziri: “¿Iriima pitomi jirika? ¿Pinkantinatya ari ikantatya tii jokichaatzii owakiraa itzimapaaki? ¿Tsikama okantaka jaminantaari iroñaaka kamiitha?” ²⁰ Ikantanaki ashitariri: “Niyotaiyini iriitaki nowaiyani, ari ikantatya tii jokichaatzii owakiraa itzimapaaki. ²¹ Iro kantacha tii niyotzi tsika okanta jaminantaari kamiitha iroñaaka, tii niyotzi iijatzii iita aminakagairiri kamiitha. Posampitiri irirori, antari jinaki, iriitaki kamantimini”. ²² Iro ikantantari iwaapati tima ithaawatzii, ikantaiyakini Judá-mirinkaiti: “Intzimirika kantaintsini Cristo jinatzi jirika Jesús, iiro noshinitairi intyagai apatotapiintaiyani”. ²³ Irootaki ikantantakari iwaapati: “Posampitiri irirori, antari jinaki notomi”.

²⁴ Japiitakiro Judá-mirinkaiti ikaimairi kaari okichaawitachani, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina tyaaryoopiroini, iiro pipinkathawaitashitari jirika shirampari kaaripiroshiriri jinatzi”. ²⁵ Ari ikantanaki

irirori: “Tii niyotzi naaka kaaripiroshiriri jinatzi. Apa niyotzi naaka tii nokichaawita. Iro kantacha aminaana kamiitha”. ²⁶ Japiitakiri josampitziri: “¿Tsikatya ikantakimika? ¿lita jantakiri jaminakaantaimiri?” ²⁷ Ari jakanairi: “Aritaki nokantakimi, iro kantacha tii pikimisantzi. ¿Oitama pikowantari napiitimiro? ¿Pikowatziima pinkimisantaiyirini iirokaiti?” ²⁸ Ari jitanakari ikawiyawaitanakiri, ikantaiyini: “Pinkimisantiri iiroka jirika shirampari, irooma naakaiti nonkimisantiro Ikantakaantani Moisés-ni. ²⁹ Niyotaiyini naakaiti jiñaanatakiri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika, tikaatsi yotirini tsika ipoñaaka”. ³⁰ Ari jakanaki okichaataatsiri, ikantzi: “¡Tsikama okantatyaaka jiroka! Aña jaminakagaana naaka kamiithaini, tii piyotziri iirokaiti tsika ipoñaaka. ³¹ Ayotaiyini maawoni tii ikimiri Pawa kaaripiroshiriri. Apa ikimiro jamanamanaatani pinkathatziriri, antanairori ikowakairiri. ³² Tikaatsi ankimakowintapiinti tzimatsi aminakagairini kaari okichaataatsini itzimapaaki. ³³ Iiromi ipoñaakawo jirika shirampari janta Pawakinta, iirotya jimataajaitziromi jiroka”. ³⁴ Ari ikantanakiri: “Piyaaripironka pitzimakaaki iiroka. ¿Pikowima piyotaayitaina naaka?” Jomishitowakaantaitakiri.

Kaari okichaashiritatsini

³⁵ Yotaki Jesús jomishitowakaantaitakiri okichaataatsiri. Ikanta jiñagairi paata, josampitairi: “¿Pikimisantzirima iiroka Itomi Atziri?” ³⁶ Ari ikantzi irirori: “Pinkatharí, pinkantina tsika itzimi, inkini nonkimisantiri”.

³⁷ Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, naakataki pikinkithawaitakaaki”. ³⁸ Ikanta jirika okichaataatsiri jotzirowashitanakari Jesús ipinkathathanakiri, ikantziri: “Nokimisantzimi Pinkathari”. ³⁹ Ipoña ikantzi Jesús: “Nopokaki naaka jaka kipatsiki niyakawintantai, ari onkantya jaminantaiyaari kaari okichaatatsini. Iriima ikaatzi aminawitachari, iiro jokichaatai irirori”. ⁴⁰ Tzimayitatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ikimakiri ikantakiri, josampitanakiri: “¿Pikimitakaantatyaanarima naakaiti kaari okichaatatsini?” ⁴¹ Ikantanaki Jesús: “Imapiromi pinkimityaari kaari okichaashiritatsini iirokaiti, tikaatsi iyakawintimironi piyaaripirosirinka. Irooma pikantaiyini tii pikimitari kaari okichaashiritatsini, irootaki piñaantaiyaawori jiyakawintaitimiro pipiyathatakina”.

10

Jojanyaawintaitziro oijyatanto

¹ Ipoña ikantanaki Jesús: “Itzimirika kaari tyaatsini omoopiroki oijyatanto, intyaashitayaarika onaminatantoki, koshintzi jinatzi, kaaripirori. Imapiro. ² Iriima tyaatsiri omoopiroki, iriitaki aamaakowintapiintariri oijya. ³ Iriirika ashitaryaajaantironi aamaakowintawori ashitakowontsi, impoña intyaapaaki, impairyayitapaakiri oijya inkaimayitapairi, ari jiyopaantitawairi. Iri omishitowajaantirini aamaakowintapiintari oijya. ⁴ Aririka jomishitowakiri jikokiroki maawoni, iri iiwatirini aamaakowintariri,

joyaatzimaityaari oijya tima jiyopaantiziri iri aamaakowintariri. ⁵ Iro kantacha tii joyaatziri kaari jiñaapiintziri, owanaa ishiyapithatari, tima tii jiyopaantiziri”. ⁶ Ari ikantaki Jesús joyyakaawintziniri, tiimaita ikimathataiyirini jirikaiti iita ikantziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaakowintantantiri

⁷ Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Naakatajaantaki ojoyawori omoopiro oijyatanto. Imapiro. ⁸ Ikaatzi kaaripiroriiti itakawori ipokaki tikiraamintha nopoki naaka, joyyashitakari koshintzi. Irootaki kaari ikimisantantaiyarini oijya. ⁹ Naakatajaantaki ojoyawori omoopiro. Intzimirika tyagaatsini nojoyakawo omoopirori, aritaki jawijakoshiritai. Ari joyyakotaiyaari oijya ipiyapiyata ityaapiintzi, ishitowapiintzi iijatzi. Tii okowityiimotari jowanawo. ¹⁰ Iriima koshintzi apa ipoki inkoshiti, intsitokanti, japirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaapiroshiritantai. ¹¹ Naakataki oiyari kamiithari aamaakowintariri oijya. Tima apaani kamiithari aamaakowintariri oijya, ishiniwintari joiyyati. ¹² Tima ikaatzi ipinaitziri jaamaakowintari oijyanintsi, aririka jiñaawakiri owaminthatariri, jookawintziri, jowaitapaatyaari oijya ishiyanakara aamaakowintariri, tzimpooka inkantayitanatya pashini. ¹³ Iro ishiyantari aamaakowintawitariri, tima apa ikowi impinaitiri. Tii iri oijya inkowapiroti jaamaakowintyaari. ¹⁴ Naakataki kamiithari aamaakowintariri oijya. Niyoyitziri noiyyati. Jiyoyitana iijatzi irirori. ¹⁵ Ikimita jiyopirotana

Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka niyopirotziri irirori. Noshiniwintakotari noiyyati. ¹⁶ Iinitatsi iijatzi pashini noiyyati kaari saikatsini jaka. Ontzimatyii namayitairi jaka. Aritaki inkimisantayitaina irirori. Apaani inkantya impiyotaiya. Apaani inkantya aamaakowintaiyaarini. ¹⁷ Jitakotana Ashitanari tima noshinitakiro nañaantari inkini nañagai iijatzi. ¹⁸ Tikaatsi shintsiwintinani, aña naakataki shinitashitaincha. Otzimimotana noshintsinka noshinitantari, iro nañaantaari iijatzi. Irootaki ikowakiri Ashitanari nantiro”.

¹⁹ Ikanta ikimawakiro Judá-mirinkaiti jiroka ñaantsi, japiitanakiro tii jaapatziyawakaanaa. ²⁰ Tzimatsi oyyiki kantayitanaintsiri: “¿Litama pikimisantantariri? Ikamaaratatzi, iro ishinkiwintantakari”. ²¹ Iro kantacha pashini kantatsi: “Tikaatsi kamaari matironi jiñaawaitiro jiroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari jaminakagairi kaari okichaawitachani?”

Ikisaniintanakiri Judá-mirinkaiti jirika Jesús

²² Aritaki tyaawontsipaititai. Okanta janta Jerusalén-ki, joimoshirinkaitziro tasorintsipanko. ²³ Ari isaikitakari Jesús tasorintsipankoki, janiiwaitzi awijatapishitzi juitaitziro “Salomón-tapishi”. ²⁴ Ipoña Judá-mirinkaiti ipiyowintapaakari, josampitziri: “¿Tsiikapaitima onkaati pinkisoshiritakaayitina? Iirokarika Cristo, incha pooñaawontinawo”. ²⁵ Jakanaki Jesús ikantzi: “Aritaki nokamantayitakimi, tiimaita pikimisantana. Okaatzi jimatakaayitakinari ishintsinka Ashitanari, oñaagantapirowaitakiro kamiithaini. ²⁶ Iro kantacha iirokaiti tii

pikimisantaiyini, tima tii pikimitakaanta iirokami noiyyati. ²⁷ Ikaatzi kimitakaantaachari noiyyati jiyopaantitana, niyotsitari iijatzi naaka. Joyaayitana iriroriiti. ²⁸ Naakataki kañaanitakaayitairini. Iiro ipiyawaita, tikaatsi aapithatinarini. ²⁹ Ikaatzi jashitakaakinari Ashitanari, tikaatsi aapithatinarini, tima iri matzirori jantaritzi anaakopirotantatsiri maawoni. ³⁰ Tima itsipashiritana Ashitanari, kimiwaitaka apanimi nonkantya”.

³¹ Ikanta Judá-mirinkaiti jaawitanaa mapi ikowi intsitokirimi, ³² iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaayitakinawori kamiithayitatsiri okaatzi piñaakotakinari iirokaiti. ¿Oitama pintsitokawintinari?” ³³ Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “Tii iro nontsitokawintimi kamiithari okaatzi pantayitakiri, aña iro nontsitokawintimi pithainkatasorintsitakiri Pawa. Tikaatsi piimachiitya iiroka, atziri pinatzi, iro kantacha pikimitakaantashiwaitaka Pawami pinaty”. ³⁴ Ikantzi Jesús: “Jiroka osankinata Ikantakaantaitani, Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinaiyini iirokaiti’.

³⁵ Ari ayotaiyironi Osankinarintsipirori, iiro okantzi anthainkañaanitiro. Iriitajaantaki Pawa iitakiriri atziriiti ‘Pawaiti’ itzimi jiyotakaayitakiri iñaani. ³⁶ ¿Litama pikijyimatantanari iirokaiti pikantaiyini nothainkatasorintsitaki nokantaki: naaka Itomi Pawa? Aña naakatataiki jookotaki, jotyaantakina nompoki kipatsiki. ³⁷ Iiro nantziromi okaatzi jantziri Ashitanari, iirotya pikimisantaiyini. ³⁸ Aña aritaki nantakiro.

Onkantawitya iiro pikimisantana naaka, iro pinkimisanti okaatzi notasonkawintantayitaki, iro piyopirotantyaari ari notsipashiritari Ashitanari, itsipashiritana iijatzi irirori”. ³⁹ Ari ikowawitaiyani jaakaantirimi iijatzi, iro kantacha Jesús ishiyapithatanakari.

⁴⁰ Piyanaa Jesús katonkaki jiñaa Jordán. Ari isaikapai tsika jowiinkaantantzi pairani Juan-ni. ⁴¹ Ojyiki atziri jatashitakiriri jiñiiri Jesús. Ikan-taiyini: “Tii itasonkawintantawita Juan-ni irirori, iro kantacha okaatzi ikinkithatakotakiriri jirika shirampari tyaaryoori inatzi”. ⁴² Ojyiki kimisan-tanakiriri Jesús.

11

Ikamantakari Lázaro

¹ Tzimatsi mantsiyari shirampari jiita Lázaro, Betania-jatzi jinatzi, ari onampitawori iijatzi María otsipatawo irinto Marta. ² (Jiroka María, iritsiro Lázaro, iro saitantakariri kasankaari iitziki Awinkathariti ojjitantzimaitari oishi.) ³ Okanta jiroka apiti iritsiro Lázaro, okaimakaantakiri Jesús, okantaki: “Pinkatharí, imantsiyatatzi paapatziyani”. ⁴ Ikanta ikimawaki Jesús, ikantzi: “Jiroka mantsiyarintsi tii owamaantzi, aña ari jiñaitiro ishintsinka Pawa, iijatzi ishintsinka Itomi”.

⁵ Owanaa jitakowitakawo Jesús jiroka Marta, iijatzi irinto, ipoña Lázaro, ⁶ ikimawitaka ikamantaitakiri jimantsiyatatzi Lázaro, iikiro isaikawaitanakitzi apiti kitiiyyiri janta. ⁷ Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Thami ampiyi Judea-ki”. ⁸ Ari ikantaiyini jiyotaani: “Rabí, owakiraa

ikowaiyini Judá-mirinkaiti intsitokimi janta. ¿Iijatzima pikowi pimpiyanai?” ⁹ Ikantzi Jesús: “¿Imapiroma osamanitzi apaani kitiiyyiri? Itzimirika aniitatsiri kitiiyyipaitiki, tii jantziwawaita, tima jiñaakiri kitiiyyiinkari jaka kipatsiki.* ¹⁰ Iriima aniitatsiri tsiniripaiti, jantziwawaita, tima ikowityaatya janta kitainkari”. ¹¹ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Makoryaaki aapatziyani Lázaro, ontzimatyii niyaati nowiriintairi”. ¹² Ari ikantaiyanakini jiyotaani: “Pinkatharí, kimitaka ari amataakoniinta, tima iro jimakoryaantari”. ¹³ Jiñaajaantaiyini jiyotaani Jesús iro ikinkithatakotzi makoryaantsi, ikantakira: “Jimakoryaatzi Lázaro”. ¹⁴ Ipoña jooñaawontanakiniri, ikantziri: “Kamaki Lázaro. ¹⁵ Owanaa nokimoshiritaki tii nosaiki janta, iro pinkimisantapirotantyaari, thami aati aminiri”. ¹⁶ Ikanta Tomás jiiitaitziri “Tsipari”, ikantanakiri ikaataiyini jiyotaanitari: “Thami oyaawitanantyaari, añaamachiiti iirorika jowamaayitai aaka”.†

* **11:9** Ojyakaawintachari jaka “apaani kitiiyyiri”, jañaantari inatzi Jesús, iro kimitakawori kitiiyyiri. Tima jiñaawaitakiro Jesús jiroka, jiyotzi tikira imonkaapaitita jowamaantaityaariri. Jiroka ikantakiri: “Pinkinkishiritakotiro oita awijatsiri aririka aniiti kitiiyyipaiti. Tima aririka aniiti kitiiyyipaiti, kamiitha okoñaatzi, iiro antziwawaita, añaairo tsika ankini iiro aminaashiwaita tsikarika aati. Irooma aniitirika tsiniripaiti, oiyiki antziwatya, aminaashitya tsikarika aati. Irootaki aniitantyaari tsika inintakairo Pawa, iiro aminaashiwaita aati. Iirorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, aritaki aminaashiwaitatya tsika aati. Tima iriitaki Pawa ojaywori kitiiyyiinkari, tsikarika aati, iiro aminashiwaita”. † **11:16** Ikan-takoitzi jaka “Tsipari”, irijatzi jiiitaitziri “Dídimo”.

Iri Jesús, owiriintantaniri, añakaantaniri

¹⁷ Ikanta jariitzimatapaaka Jesús, ikimapaaki tzimakotaki Lázaro 4 kitiiyyiri ikitaitantakariri. ¹⁸ Tii intainapirotzi Betania osaiki Jerusalén, † ¹⁹ iro jiyaatashitantakawori Judá-mirinkaiti jiroka Marta otsipatakawo María, inkimoshiritakaan-taiyaawori ikamaki iyaariri. ²⁰ Okanta iyotaki Marta iro jariitzimatya Jesús, jatanaki otonkiy-otawatyaari. Iro saikanaintsi María pankot-siki. ²¹ Okantawakiri Jesús: “Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri. ²² Iro kantacha niyotzi naaka aririka pinkami-tiri Pawa oitya rantimiri, aritaki jimatakimiro”. ²³ Ari jakanakiro Jesús: “Aritaki jañagai piyaariri”. ²⁴ Okantzi Marta: “Niyotzi aritaki impiriintai paata iwiyaantapaatyaawoni kitiiyyiri impiriin-tantaiyaari kamayitatsiri”. ²⁵ Ipoña ikantanakiro Jesús: “Naakataki owiriintantatsiri, naakataki añakaantaniri. Iitarika kimisantainani naaka, onkantawitayya inkami, ari jañagai. ²⁶ Ikaatzi añaaayitatsiri iroñaaka, kimisantainani, iiro ikaa-maniiyitai. ¿Pikimisantziroma jiroka?” ²⁷ Okantzi iroori: “Nokimisantzimi Pinkathari, iirokataki Cristo Itomi Pawa ikajyaakaakiriri impoki jaka kipsiki”.

Jiraapaaka Jesús ikitaitakiri Lázaro

²⁸ Ithonkakiro Jesús ikantayitakiro Marta, jatanaki okaimiro irinto María, okamantathat-apaakiro, okantziro: “Ariitapaaka yotaantaniri,

† **11:18** Kantakotachari jaka “tii intainapirotzi”, iro ojoyawori ikantaitzi 3 kilómetro, irojatzii ikantaitziri pairani 15 estadio.

ikaimimi”.²⁹ Okanta okimawaki María, katziyanaka, jatanaki oñiiri Jesús.³⁰ Tikiraata jariita Jesús nampitsiki, irojatzi isaikaki otonkiyotawakari Marta.³¹ Ikanta Judá-mirinkaiti tsipatakawori opankoki joimoshirinkiro jiñaakiro oshiyana María, joyaatanakiro jiñaajaantaki irawaitatyiiya kitataariki.³² Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otzirowashitapaakari okantziri: “Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri”.³³ Ikanta Jesús, jiñaakiro María iraimotapaakari, ari ikimitapaakari iijatzi Judá-mirinkaiti oyaatapaakirori, antawoiti jowashiritanaka, okatsitzimoshiritanakiri,³⁴ josampitanakiro: “¿Tsikama janta piki-tatakirika?” Ari ikantaitanakiri: “Pimpoki Pinkatharí, piñiiri”.³⁵ Ari jiraapaakari irirori Jesús.³⁶ Ikantaiyini Judá-mirinka: “¡Paminiri antawoiti jitakotakari!”³⁷ Tzimimaitacha pashini kantanaintsiri: “Iriiwitaka jirika aminakairiri kaari okichaatsini, ¿kaari jaminanta tsika inkinakairo iiro ikamanta Lázaro?”

Ipiriintaa Lázaro

³⁸ Apiitanakiri Jesús okatsitzimoshiritanakiri, jiyaatashitanakiri okaakiini kitataari. Omoona inatzi, iro mapi jojyipyiitankari.³⁹ Ikantanaki Jesús: “Potainkiro mapi”. Ari okantanaki Marta iritsiro kamaintsiri: “Pinkatharí, kimitaka ari sankainkataki, tima tzimaki 4 kitiiyjiri ikamantakari”.⁴⁰ Ari jakanaki Jesús: “¿Nokantakimi, pinkimisantinarika, ari piñaakiro ishintsinka Pawa?”⁴¹ Jotainkakiro mapi. Ipoña jaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki:

“Ashitanarí, nopaasoonkitzimi iiroka, tima pikimana. ⁴² Niyotzi ari pinkantapiintatya pikimana. Iro nokantanzimiri inkimantyaari atziriiti saikaintsiri jaka, iro inkimisantantyaari iirokatakí otyaantakinari”. ⁴³ Ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, ikaimanaki: “¡Lázaro, pishitowi!” ⁴⁴ Shitowapai kaminkari, jankowitakawo manthakintsi jakoki iijatzi iitziki, irojatzi iponapootakawo jankowitantaitawakariri. Ari ikantzi Jesús: “Pankowiryaa kotiri, jiyaataita”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Jesús
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Irootaki ikimisantantanakari oiyiki Judá-mirinkaiti ikaatzi jataintsiri itsipatawo María, ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús. ⁴⁶ Iro kantacha tzimatsi jatashitanakiriri Fariseopaini. Ikamantapaakiri okaatzi jantakiri Jesús. ⁴⁷ Ikanta Fariseopaini itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, japatotakiri jiwariiti, ikantaiyini: “¿Oitama antiri? Jirika shirampari oiyiki itasonkawintantaki. ⁴⁸ Aririka añaashiminthatyaari, maawoni inkimisantaitiri. Ari impokaki ijiwaripaini Roma-jatzi, impookakaantakiro tasorintsipanko, japiro takaantakiro anampitsiti”. ⁴⁹ Iro kantacha, iinitatsi itsipatakari, iitachari Caifás, iriitaki Ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, ikantanaki irirori: “Tii piyotaiyini iiroka. ⁵⁰ Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai, iiro japiro itantai anampiki”. ⁵¹ Jirika Caifás, Ompiratasorintsipirori jini, jiñaawaitakaakiri Pawa. Okantawitaka tii jiyotzi, iri Jesús

ikinkithatakotaki inkamawintiri iyyininkapaini.
⁵² Tii apa inkamawintiri iyyininkapaini, aña inkamawintairi maawoni itomiiti Pawa tzipookaintsiri, jiwithaawakaantyaari jashitaari. ⁵³ Aripaiti ikowaki ijiwari Judá-mirinkaiti jowamairi Jesús.

⁵⁴ Irootaki kaari ikowantanaa Jesús intsi-patanaiyaari Judá-mirinkaiti. Aña shitowanaki isaiki Judea-ki, jataki otzishimashiki osaiki nampitsi iitachari Efraín. Ari isaikakaapairi jiyotaani.

⁵⁵ Irootaintsi joimoshirinkapaititairo Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi, oyyiki atziri jatatsiri Jerusalén-ki jiwitsikashiriyitya. ⁵⁶ Ari jaminaminaitakiri Jesús, josampitawakaiyani tesorintsipankoki: “¿Tsikama pikantaiyini iiroka? ¿Ari impokaki joimoshirinkaita?”

⁵⁷ Ikanta Fariseo-paini itsipayitakari Ompiratasorintsipiroriiti, ikantantayitaki: “Iitarika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaantiriita”.

12

Isaitantaitari Jesús kasankaari

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Aritaki yotapaaka ⁶ kitiiyyiri joimoshirinkantyaawori Anankoryaantsi, jataki Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro jowiriintairi pairani. ² Ari joimoshirinkaitakiri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakari iijatzi Lázaro itsipatakari Jesús jowaiyani. ³ Amakotapaaki María kasankaari. Oyyiki owinawoni jiroka. Osaitantapaakari iitziki Jesús. Ojyitantzimaitari

oishi. Kasankainka okantanaka maawoni pankotsiki.* ⁴ Ikanta Judas Iscariote, jiyotaani Jesús pithokashityaarini paata, ikantanaki: ⁵ “¿Itama kaari ipimantantaitawo jiroka kasankaari? Ari aantatyaami oyyiki kiriiki, iri anishironkatantyaaririmi ashironkainkari”.† ⁶ Tii iro ikantantakari Judas jitakotatyaari ashironkaariiti, aña koshintzi jinatzi. Iriitaki jowaitakiri inkimpoyiiri kiriiki, iro kantacha ikoshitapiintzi kapichiini. ⁷ Ari ikantanaki Jesús: “Piñaashiminthatyaawo, aña iroowitaka okajyaakaakinari, inkitaitakinari.‡ ⁸ Iriima ashironkainkariiti ari inkantaitatyaani isaikimotimi, irooma naaka iiro nokantaitatyaani nosaikimotimi”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Lázaro

⁹ Jiyotaiyakini Judá-mirinkaiti ari isaiki Jesús Betania-ki. Jiyaataiyakini janta, tii apa jaminiri Jesús aña iijatzi Lázaro, jowiriintairi pairani Jesús. ¹⁰ Ikamantawakaayitaka Ompiratasorintsipiroriiti intsitokiri iijatzi Lázaro. ¹¹ Tima iriitaki Lázaro kantakaantakirori kaari jaapatziyaitantanaari Judá-mirinkaiti ikimisantaitanakiri Jesús.

* **12:3** Jiroka kasankaari kinkithatakotachari jaka, iro jiwit-sikaitzi inchatiyaki iitachari “nardo”. Okaatzi otinatzi apaani libra, irojatzi ikantaitziri iijatzi 300 gramo. † **12:5** Kantakotachari jaka “oyyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitziri pairani “300 denario”. Iri ipinaitziriri antawairyaaantzi, aririka jimonkaatakiro apaani osar-intsi jantawaitaki. ‡ **12:7** Tzimatsi jamitaitari pairani. Aririka inkamakaantaiti, isaitantari kasankaari, inkini inkitaitiri.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Ojyiki atziri jataintsiri Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi. Okanta okitiiyyitamanai, ikimaiyakini ari impokiri Jesús nampitsiki. ¹³ Ipoña ichikaiyanakini ojoyawori kompiroshi. Jataiyanakini intonkiyotawatyaari, ikaimaiyini ikantzi:

¡Aatsikitataiki awinkathariti!

Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri.

¡Iriitaki Awinkatharipirotitaiyaari aakaiti Israel-mirinkaiti!

¹⁴ Ari jiñaapaaki Jesús iwonkiri burro, ityaakaanakari, tima okinkithatakotsitakari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:

¹⁵ Sion-jatoiti, iiro pithaawaiyini,

Pokataiki Piwinkathariti,

Ityaakaakari iwonkiri burro.

¹⁶ Owakiraini, tii ikimathataiyironi jiyotaani jiroka. Iro kantacha itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo, aripaiti ikinkishiritanaka iriitaki Jesús josankinatakoitzi. ¹⁷ Tima

ikaatzi tsipatakariri Jesús jowiriintairi Lázaro, ikinkithatakoyitairo okaatzi jiñaakiri. ¹⁸ Iro

jiyaatantanakari atziriiti itonkiyotawakari Jesús, tima ikimakotakiri jowiriintantaki.

¹⁹ Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyani iriroriiti: “Piñaakiro, kimitaka iiro akitsirinkiri. Paminiri, iro jiyaatashitiri maawoni”.

Jaminaminatziri Jesús Grecia-paantiri

²⁰ Tzimayitatsi Grecia-paantiri tsipatakariri atziriiti jataintsiri joimoshirinkaiyani. ²¹ Ikanta

Felipe Betsaida-jatzi, ipokashitapaakiri Grecia-paantiri. (Jiroka Betsaida nampitsi inatzi saikatsiri Galilea-ki.) Ikantapaakiri: “Pinkatharí, nokowi noñiiri Jesús”.²² Ari jiyaatanaki Felipe, ikamantapaakiri Andrés. Apitiroiti jiyaataiyanakini, ikamantakiri Jesús.²³ Ari ikantanaki Jesús: “Monkaapaititapaaka itzinaashitantaiyaawori jowaniinkawo Itomi Atziri.²⁴ Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owamachiitiro onkantya apakithowoini. Irooma aririka ompathaakitanaki ojyookanaki ipankiitakiro, ari jiñaitakiro onkithokitai. Imapiro. §²⁵ Iitarika itakowaitashitachani jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima manintanakironi jantashiwaiyitari jaka kipatsiki, ikamawintanaatziro inkañaaniyitai.²⁶ Tzimatsirika kowatsiri nonkimitakaantiri nompiratani, inkimitakotinawo naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya iijatzi nompiratani. Iitarika nokimitakaari nompiratani, iri Ashitanari kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri paata”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

²⁷ “¡Antawoiti okatsitzimoshiritakina iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: ‘Ashitanarí, powatsinaryaakoshiritaina?’ ¡Aña irootaki nopokantakari, nimonkaatairo!²⁸ Ashitanarí, poñaagantiro powaniinkawo”. Ikimaitatzi ñaawaitanaintsiri inkitiki, ikantaitzi: “Aritaki noñaagantakiro, iroñaaka napiitiro”.²⁹ Atziriiti piyotainchari ikaatzi kimawakirori,

§ 12:24 Kantakotachari jaka “okithoki”, trigo inatzi.

ikantaiyanakini: “Ookathawontsi inatzi”. Iro kantacha ikantayitzi pashini: “Maninkari ñaanatakiriri”.³⁰ Ari ikantanaki Jesús: “Tii apa naaka jiñaanayitzi, aña iirokaiti jiñaawaiwintaki.”³¹ Irootaintsi jiñaitiri jowasankitaitiri okantakaantziro iyaaripironka isaawijatziiti, joitsinampagaitairi iijatzi pinkathariwaitashitachari.³² Iro kantacha aririka jowatzikakoitakina jaka kipatsiki, aritaki nonkaimashiritanairi maawoni”.³³ Ari jooñaawontziro Jesús tsika onkantya aririka jowamaitakiri.³⁴ Ari jakaiyanakini atziriiiti: “Ayotaiyini okantzi Ikantakaantaitani: ‘Kañaaniri jinatzi Cristo’. ¿litama pikantantari iiroka ontzimatyii jowatzikakotaitiri Itomi Atziri? ¿litakama Itomi Atziri?”³⁵ Ikantzi Jesús: “Iinta isaikimotanaimi jiiitaitziri ‘Kitainkari’, apa isaikanai kapichiini. Pinkimitakaantiro paniitatyiiimi okitiiyiinkatzi, ari onkantya iiro omapokantzimi kimitawori tsinirikiri. Tima ikaatzi aniitatsiri otsinirikitzi, tii jiñiuro tsika ikini.”³⁶ Pinkimisantairi jiiitaitziri ‘Kitainkari’ iinta isaikimoyitzimi, pinkimitakotyaari irirori”.

Tii ikimisantaiyini Judá-mirinkaiti

Ithonkanakiro jiñaawaitanakiro jiroka, shitowanaki Jesús. Tii joñaagantanaa.

³⁷ Okantawitaka Jesús oyyiki itasonkawintanta-witaka inampiitiki jirikaiti, tii ikimisantaiyini.

³⁸ Ontzimatyii imonkaatya josankinatakiri Kamantantaniri Isaías-ni, kantatsiri:

Pinkatharí, ¿litaka kimisantironi añaani?

¿litaka joñaagaitakiri ishintsinka Pinkathari?

³⁹ Jiroka pashini josankinatakiri Isaías-ni, irootaki kaari ikimisantantaita, ikantaki pairani:

⁴⁰ Iri Pawa kaari okichaatakairini, Imasontzitakaayitakiri, Ari onkantya iiro jokichaatanta Iiro ikimathawainitanta. Ari onkantya iiro ipiyashitantaana naaka, Nowawijaakotantaiyaariri.

⁴¹ Iro jiñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni tima iñaampiyakityaawo jowaniinkawo Jesús, irootaki ikinkithatakotantakariri. ⁴² Iro kantacha, oiyiki Judá-mirinkaiti kimisantanairiri Jesús, ari jimatsitanakawo ñaapiroriiti. Iro kantacha tii joñaagantziro, tima ithaawantatyaari Fariseo-paini, iiro ishinitairi intyaayitai japatotapiintaiyani. ⁴³ Ari okantzimaitaka. Iri ikowapirotanaki Fariseo-paini jaapatziyaminthatyaari, iriima Pawa, tii.

Jesús yakawintairini atziriiti

⁴⁴ Ari jiñaawaitanaki shintsiini Jesús, ikantanaki: “Iitarika kimisantainani naaka, tii apaniroini ikimisantana, aña ikimisantsitakari otyaantakinari. ⁴⁵ Ikaatzi okitaanari naaka, okimiwaitakawo iriimi jokityaami otyaantakinari. ⁴⁶ Irootaki nopokantakari naaka, nonkimitaiyaari ‘Kitainkari’, ari onkantya nonkitiijiinkatakotantyaariri isaawijatzi. Iiro isaikayitai otsinirikitzi inkaati kimisantainani. ⁴⁷ Tima tii iro nompokantyaari naaka kipatsiki nowasankitaanti, iro nopokantakari nowawijaakotanti. Ikaatzi kimayiwitawori noñaani, tiimaita ikimisantzi, kaari naaka owasankitairini. ⁴⁸ Iitarika manintakinari,

kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki iitya owasankitairini. Kimiwaitaka jiroka ñaantsipaini okaatzi noñaawaitakiri atziri inatyimi, iro owasankitaantaatsini paata, ipiyathapaantiwaitakina. ⁴⁹ Tima naaka tii noñaawaitashiwaita nonintakaanikiini. Ashitanari, itzimi otyaantakinari, iriitaki kantakinawori okaatzi nokantayitakiri, niyotaantayitakiri iijatzi. ⁵⁰ Niyotzi naaka okaatzi ikantakaantziri Ashitanari iro kañaanitakaantatsiri. Ari okantari, okaatzi nokantayitakiri naaka, nothotyaatziiro okaatzi ikantajaantakinari Ashitanari”.

13

Jesús ikiwakiitziiri jiyotaaniiti

¹ Ari kaatapaaki kitiiyyiri joimoshirinkaitawo Anankoryaantsi. Jiyotaki Jesús monkaatapaaka jookawintantyaawori kipatsi, iro jiyaatai intsipatapaiyaari Ashitariri. Antawoiti jitakoyitakari ikaatzi kimisantakiriri, ari ikantapiintatya jitakotari irojatzi iwiyaanta-paakawori. ² Ikanta isaikaiyini jowaiyani, aritaki kamaarishiritanaki Judas Iscariote, itomi Simón, iri pithokashityaarini Jesús. ³ Jiyotaki Jesús tima ipoñaatyaawo irirori Pawaki, aritaki impiyi janta. Iriitaki shintsitakaapirotakiriri Ashitariri. ⁴ Ari ikatziyanaka isaikaki jowaiyani, jaatonkoryaanakiro iwiwiryaakowo, jowathakitanakawo manthakintsi. ⁵ Jaakiro jiña isakiro kiwaakomintotsiki. Ikiwakiitakiri jiyotaani, jojyikiitantari manthakintsi

jowathakitakari.* ⁶ Iro inkiwakiitantyaaririmi Simón Pedro, ikantanaki irirori: “Pinkatharí, ¿iirókama kiwakiitinani naaka?” ⁷ Ari ikantzi Jesús: “Tii pikimathatziro okaatzi nantiri, irooma paata, ari pinkimathatairo”. ⁸ Ikantanaki Pedro: “¿Iiro noshinitzimi pojyaari ompirataari pinkiwakiitina!” Jakanaki Jesús: “Iirorika nokiwakiitzimi, tii paapatziyana”. ⁹ Ikantzi Simón Pedro: “¿Pinkatharí, iirotya pikiwakiitashitana, aña pinkiwina maawoni nakoki iijatzi noitoki!” ¹⁰ Iro kantacha Jesús, jakanairi: “Owakiraa kaawoshitainchari, apa okowajaanta inkiwakiitya tima kititaki maawoni. Ari kititaiyakimini iirokaiti, okantawitaka tii maawoni pinkitishiritaiyini”. ¹¹ Tima jiyotakiri Jesús itzimi pithokashityaarini, irootaki ikantantakari: “Tii maawoni pinkitishiritaiyini”. ¹² Aritaki ithonkakiro ikiwakiitakiri, ikithaatanaawo Jesús iwiwiryaaakowo, saikanai iijatzi tsika jowaiyani, ari ikantzi: “¿Pikimathatakiroma okaatzi nantakiri?” ¹³ Pikantapiintaiyakini iirokaiti ‘Yotaanarí, Pinkatharí’. Imapirowitatya pikantanari, tima naakataki. ¹⁴ Naaka ‘Yotaaniri’, naaka ‘Jiwari’. Iro kantacha, nojyakotakari ompirataari

* **13:5** Iro jamiyitari Judá-mirinkaiti ikiwakiitapiinta intyaapi-intantyaari ipankoki. Jiroka antawairintsi, apa jantapiintziro ompirataari. Tima apaani ñaapirori atziri, iiro okantzi inkiwaki-iyitanti. Irootaki kaari okamiithatzimotantari ikiwakiitakiri pairani Jesús jiyotaani. Iro jantantakawori jiroka Jesús, onkantya jiyotaantyaariri jiyotaani, onkantawitya jiwarimi jinatatyi atziri, ontzimatyii jaapatziyaari pashini, inkimitakotyaaari ikanta ompiratariri, tsinampashiri inkantya.

nokiwakiiyitakimi, ari pinkimityaari iirokaiti pinkiwakiitawakaayitya. ¹⁵ Naakataki oñaagakimirori, pinkimitakotantinari iirokaiti tsika nokantakimi. ¹⁶ Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotziri ompiratariri. Tikaatsi iijatzi apaani otyaantaari anaakotirini otyaantakiriri. Imapiro. ¹⁷ Aririka pinkimathatanairo jiroka, pantanairo iijatzi, aritaki pinkimoshiritai. ¹⁸ Jiroka nonkantimiri, tii maawoni nonkinkithatakotaiyimini. Niyotziri naaka ikaatzii niyoshiitakiri. Ari imonkaatyaari Osankinarintsipirori, kantatsiri:
Tzimatsi atyootakinari, iriitaki
pithokashityaanani.

¹⁹ Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkimisan-tapirotantyaanari ‘Naakatsitaka’. Irootaki niantawori nokamantzimiro.† ²⁰ Iitarika aapatziyaarini notyaantani, naakatajaantaki jaapatziyaka iijatzi. Iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka otyaantakinari”.

Ikamantzi Jesús iri pithokashitirini Judas
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ari ithonkanakiro jiñaawaitakiro jiroka, antawoiti okatsitzimoshiritanakiri Jesús. Iikiro joñaagantanakitziro ikinkithatakotakiri, ikantzi: “Pikaataki iirokaiti jaka tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”. ²² Ari jaminawakaanaka jiyotaani, tii jiyotzi iita ikinkithatakotziri. ²³ Ikanta apaani jiyotaani, jitakopirotoni Jesús, saikimotakiriri okaakiini

† **13:19** Jiitapiintaka Jesús ikantzi “Naakatsitaka”, ari oiyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani. Paminiro iijatzi Jn. 8.58.

jowaiyani,²⁴ jiñaakiri Simón Pedro jiñaanachiratziri, ikantziri: “Posampitiri iita ikinkithatakotziri”.²⁵ Ikanta irirori, jontsitokanakari okaakiini, josampitakiri: “Pínkatharí, ¿litaka?”²⁶ Ari ikantzi Jesús: “Piñiina najyiti kapichiini tanta, iitarika nompaki, iriitaki”. Jajyitaki kapichiini tanta, ipakiri Judas Iscariote, itomi Simón.²⁷ Ikanta jowawakawo Judas tanta. Aripaiti ikamaaritanaki. Ari ikantziri Jesús: “Pantiroota thaankiini pikinkishiritapiintakari”.[†]²⁸ Ikanta ikaatzi jowaiyani tikaatsi kimathatawakironi oita ikantantariri.²⁹ Tima Judas iriitaki kimpoyiiriri kiriiki, jiñaajaantzi ikantatziiri Jesús jiyaatiita jamananti tsika oitya joimoshirintyaari, jiñaajaantaki iijatzi jamanantatyi impayitiriri ashironkainkariiti.³⁰ Aritaki jowawakawo Judas tanta, jatanaki. Aritaki tsiniritanaki.

Owakiraari Ikantakaantaitani

³¹ Ari jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkaatapaaka itzinaashitanyaaawori jowaniinkawo Itomi Atziri. Iro jiñaitanyaaawori jowaniinkawo Pawa.”³² Tima ari okantari, iriitaki Pawa oñaagantironi jowaniinkawo. Iroñaaka jantiro.³³ Notomiiti, kapichitapaaki nosaikimotanaimi. Ojyiki paminaminawitaina iirokaiti, iro kantacha iiro piñagaana. Irojatzi nokantsitakariri ajyininkapaini Judá-mirinka, irojatzi napiitsitzimiri nokantzi miro iirokaiti, tima iiro pitsipataana tsika nosaikapai

[†] **13:27** Kantakotachari jaka “aripaiti ikamaaritanaki”, tii iro kantakaantironi jowawakawo Judas tanta, okanta ikamaaritanakari, aña iri kantakaashitakawori ikamaaritantanakari.

naaka. ³⁴ Jiroka owakiraari nokantakaantani: Ontzimatyii pitakotawakaiya. Nokimita naaka nitakoyitzimi, ari pinkimitanaiyaari iirokai, pitakotawakaanaiya. ³⁵ Aririka pitakotawakaanaiya iirokai, ari jiyoyitaimi maawoni iirokataki niyotaani”.

*Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)*

³⁶ Ikanta Simón Pedro josampitanakiri Jesús: “Pinkathari, ¿tsikama piyaatika?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tsika janta niyaati naaka, iiro okantzi poyaatina iirokai, irooma paata ari onkantaki poyaatina”. ³⁷ Ikantanaki Pedro: “Pinkathari, ¿iitama iiro okantanta noyaatimi? ¿Aritaki noshiniwintakimi!” ³⁸ Jakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Imapiroma pishiniwintina? Aña tikiraamintha iñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: ‘Tii niyotziri Jesús’. Imapiro”.

14

*Iri Jesús ojoyawori aatsi jariitantaitari
Ashitairiki*

¹ “Iiro powashiriwaitaa. Pawintaiyaari Pawa, pawintaiyaana iijatzi naaka. ² Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi oyyiki anampitapaiyaawo. Iiromi otzimi, iiro nokantzimi niyaatai niwitsikapaimi tsika pinampitapaiyaawo. ³ Aririka niyaatai, niwitsikayitai tsika pisaikai, ompoña nompishitaimi naayitaimi, ari pintsipatapaina iirokai tsika nosaikai naaka. ⁴ Piyotaiyironi iirokai aatsi jiyaatantaitari tsika nosaikai”. ⁵ Ari ikantanaki Tomás: “Pinkathari,

tii niyotzi tsika piyaati. ¿Tsikama nonkantyaaka niyotantyaawori aatsi?” ⁶ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naaka ‘Aatsi’, ‘Tyaaryoori’, ‘Añaamintotsi’. Apa impampithawokitaitina naaka, ari jariitaiya Ashitanariki. ⁷ Arimi piyopirotainami, ari piyotairimi iijatzi Ashitanari. Ari piyotakiri iroñaaka, iriitaki piñaapiintakiri”.

⁸ Ikantanaki Felipe: “Pinkathari, incha poñaayinari Ashitzimiri, tikaatsi pashini nonkowiri”. ⁹ Ari ikantanaki Jesús: “Felipe, osamanitaki notsipatakimi iirokaiti, ¿tikiraama piyotana? Ikaatzi ñaakinari naaka, jiñaakiri Ashitanari. ¿Iitama pikantantari? ¹⁰ ¿Tiima pikimisantana ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori? Okaatzi nokantayitziri, tii naaka nintakaashiwaityaawoni nonkinkithatakotimiro. Iri Ashitanari tsipashiritanari, iriitaki antakaanawori jantawaitani. ¹¹ Pinkimisantina ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori. Okompitzimotzimirika jiroka, iiro pikimisantaajaitziro nontasonkawintanti.

¹² Inkaati kimisantainani naaka, ari intasonkawintantai irirori. Ari jimapirotanakiro intasonkawintanti, anaanakiro okaatzi jiñaakoitakinari, tima iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Imapiro. ¹³ maawoni pairyagainani naaka inkowakotina jamanamanaatina, aritaki nimatakiniri. Ari onkantya inthaamintantyaariri Ashitanari, okantakaantziro jantzimotantakiri Itomi. ¹⁴ Iitarika pinkowakotainari pimpairyagaina naaka, aritaki nimatakimiro”.

Ikajyaakagaitakiriri Tasorintsinkantsi

¹⁵ “Aririka pitakotaina, aritaki pinkimisantairo nokantakaantani. ¹⁶ Ari nonkamitairi Ashitanari jotyaantimi pashini Ookaakowintimini, ¹⁷ Tasorintsipirori jinatyi, iriitaki tsipashiritapi-intaimini. Iriima isaawijatziiti iiro isaikimotziri, tima tii okantzi jiñiiri tii jiyotziri iijatzi. Irooma iirokaiti piyotaiyirini, tima isaikimotakimi, iri nampishiritantaimini.

¹⁸ Iiro pikimitari miritzi jookawintaitziri, ari nompinyashitaimi. ¹⁹ Irootaintsi, iiro jiñaayitaana isaawijatziiti. Irooma iirokaiti ari piñaayitaina, kañaaniri pinkantaiya tima kañaaniri ninatzi naaka. ²⁰ Aripaiti piyoyitai notsipashiritari Ashitanari, iijatzi iirokaiti pitsipashiritana, ari nokimitari naaka notsipashiritaimi iirokaiti. ²¹ Inkaati kimisantapaantitainani, joñaagantziro tyaaryoopiroini jitakotana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari, iijatzi naaka ari nitakotaiyaari, ari noñaagaiyaari”. ²² Ikanta Judas (kaari Iscariote) josampitanakiri: “Pinkathari, ¿litama poñaagantaiyaanari naakaiti, iiro poñaagaari pashiniiti?” ²³ Jakanaki Jesús: “Ikaatzi itakotanari naaka, ikimisantapaantitana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari. Ari nokaatairi Ashitanari nontsipashiritaiyaari jirikaiti. ²⁴ Iriima kaari itakotinani, ipiyathapaantitakina. Tii naaka yotashiwaityaawoni okaatzi nokantakimiri, aña Ashitanari otyaantakinari iri yotakaanawori.

²⁵ Nokamantatziimiro maawoni jirokapaini iinta nosaikimotzimi. ²⁶ Iriima Tasorintsinkantsi, Ookaakowintimini, jotyaantimiri Ashitanari

poyaatinani, iri yotaapaakimironi maawoni, inkinkishiritakaimiro okaatzi nokantayitakimiri. ²⁷ Kamiitha pisaikayitai. Tii iro nonkinkithatako-tashitya tsika okanta isaikakaantzi isaawijatziiti. Aña naaka matzirori pisaikantaiyaari kamiithapiroini. Iiro powashiriwaitashita, iiro pithaawawaitashita iijatzi. ²⁸ Aritaki pikimakina nokantaki: ‘Iro niyaatai, ompoña nompipi ari ankaatai asaikayitai’. Ari pitakopirotainami, iiro powashiriwaitami nookayitanaimi, aña pinkimoshiriwintinami piyotaki niyaatatyi Ashitanariki, anaataikinari natziritapaintzi. ²⁹ Nokamantatziimiro jiroka, pinkinkishiritantyaari paata, imonkaata-paatyaarika. ³⁰ Iiro nokinkithawaitsitakaimi, tima aatsikitaki pinkathariwintantawitachari kipatsiki. Okantawitaka tii ipinkathariwintana naaka. ³¹ Aritaki onkantya, iro jiyotantyaari isaawijatziiti nitakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaatzi ikantanari irirori. Pinkatziyaiyini. Thami aati”.

15

Ikimitawo Jesús oponkitzitha pankirintsi

¹ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Naaka kimitawori oponkitzithapiro pankirintsi. Iriima Ashitanari iri kimitakariri pankitzirori. ² Iirorika okithokitzi nochiwatha, ichikachiwathatziro ashitawori. Irooma otzimi kithokitatsiri, jowamiithachiwatziro, jowaankiityaakotziro onkini onkithokipiroti. ³ Kimitaka aritaki kaankiityaakotakimi iirokaiti, okantakaimi ñaantsipaini nokamantayitakimiri. ⁴ Apaani

ochiwatha pankirintsi chootaryaathataintsiri iiro okithokitai, aña ontzimatyii ojyookantyaawo oponkitzitha. Ari okimitari iijatzi iirorika poisokirokana, iiro okantzi pantairo kamiithari. ⁵ Naakataki kimitakawori oponkitzitha pankirintsi, irooma iirokaiti pikimitakawo nochiwatha pinayitzi. Ikaatzi oisokirotanari naaka ari nokimitsitakari irirori, kimiwaitaka ojyikimi inkithokipirotai. Iirorika pitsipashiriyitana, tikaatsi pantayitai. ⁶ Ikaatzi kaari oisokirotinari naaka, ari nookawintairi. Ari inkimitaiyaawo okamachiwathatzi pankirintsi, jagaitziro intagaitiro. ⁷ Oisokirorika powayitaina, pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri, pinkowakotairi Ashitanari oitarika pikowiri, aritaki jimatakimiro. ⁸ Aririka pimatanairo jojyakaawintaitakiri kithokipirotatsiri pankirintsi, aritaki jiyotaimi imapiro niyotaanitaimi. Iro impinkathaitantyaariri Ashitanari. ⁹ Antawoiti nitakotaimi, nojyakari Ashitanari jitakotana naaka. Pinintaawaityaawo nitakotaimi. ¹⁰ Iikirorika pinkimisantanakityiuro nokantakaantani, ari pinintaawaitaiyaawo nitakotanka, nokimitairo naaka nokimisantapaantiziri Ashitanari nonintaawaitawo jitakotanka. ¹¹ Iro nokamantanzimirori jiroka inkini ankimoshiriti, irootaki pinkimoshiripirotantyaari iiroka.

¹² Jiroka nokantakaantani: Pitakotawakaiya nokimitairo naaka nitakotaimi iirokaiti. ¹³ Iitarika shiniwintariri inkamawintiri jaapatziyani, joñaagantatziuro jitakopirotanka. ¹⁴ Naapatziyani pinatzi iirokaiti aririka

pantanairo nokantzimiri. ¹⁵ Aritapaaki nokimitakaantzimi ompirataari, tima apaani ompirataari tii jiyotzi okaatzi jantayitziri ompiratariri. Aña nokimitakaantzimi naapatziyani, tima nokamantaimiro maawoni ikantanari Ashitanari. ¹⁶ Tii iiroka iyoshiitakinani, aña naaka yoshiitaimi iirokaiti. Naakataki otyaantimini piyaati tsikarika, pinkimitakotaiyaawo pankirintsi kithokipirotsiri, ari pinkantapiintanakitya. Ari onkanya jimatantaimironi Ashitanari oityaarika pinkowakotiriri pimpairyaayitaina. ¹⁷ Jirokataki nokantakaantzimiri: Pitakotawakaiya”.

Inkisaniiintimi isaawijatziiti

¹⁸ “Aririka piñaakiro inkisaniiintanakimi isaawijatziiti, pinkinkishiritiro ari ikantaitakina naaka ikisaniiintaitakina. ¹⁹ Irojatzii pojakotyaarimi isaawijatziiti, ari jitakotakimimi, ikimitawakaa irirori jitakotawakaiyani. Irooma niyoshiitaimi naaka, pitsipawitari isaawijatziiti, irootaki ikisaniiintantzimiri. Kimiwaitaka kaarimi iiroka isaawijatziiti. ²⁰ Pinkinkishiritiro nokantsitakimiri: Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotiri ompiratariri. Ari inkimitaitimiri iirokaiti inkowaiti intsitokaitimi, inkimitaitina naaka. Iitarika kimisantapaantitakinani naaka, aritaki inkimisantaitakimi iirokaiti. ²¹ Iro inkowaitantyaari intsitokaitimi, naakataki intsitokawintaiti, okantakaantziro tii jiyotaina iri Pawa otyaantakinari. ²² Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi nopoki niyotaayitairi. Iro kantacha iiro okantai jimanakotairo iyaaripironka. ²³ Ikaatzi kisaniiintakinari

naaka, ikisaniintakiri iijatzi Ashitanari. ²⁴ Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iromi nota-sonkawintaki jiñaantakawori kaari jiñaapiintaitzi. Okantawitaka jiñaayitakiro jirokapaini, iikiro ikisaniintatyaana, ikisaniintsitakari iijatzi Ashitanari. ²⁵ Ari okantzimaita, tima ontzimatyii imonkaatya osankinarintsi, kantatsiri:

Ikisaniintashiwaitakina.

²⁶ Aririka impokaki ‘Ookaakowintaniri’, Tasorintsipirotsiri, notyaantapaimiri nontsipatyaari Ashitanari, iriitaki yotashiritakaimini piyotantinari naaka. ²⁷ Impoña pinkinkithatakotaina iirokaiti, aritaki pitsipatsitakina owakiraini atantanakawori”.

16

¹ “Iro nokantantzimiro jirokapaini, iiro powajyaantantawo pawintaashiritaina.

² Ari piñaakiro iiro ishinitaimi pintyagai tsika japatotapiintaita. Ari piñaakiro iijatzi intsitokaitimi, jiñaajaantaiti jantatziiniri Pawa kamiithari. ³ Iro jimatantyaawori jiroka, tima tii jiyotziri Ashitanari, tii jiyotana iijatzi naaka.

⁴ Aririka imonkaatya jiroka, iro pinkinkishiritantyaawori nokantakimiri. Irootaki nitantzimiro nokamantzimiro”.

Jantakaantziri Tasorintsinkantsi

“Tii nokamantsitzimiro owakiraini jiroka, tima irojatzii nontsipayitzimi. ⁵ Irootaintsi niyaatai nontsipatapaiyaari otyaantakinari. Tikaatsimaita osampitakowintironi tsika niyaatai, ⁶ apa powashiritaiyani pikimakina

nokantakimiro jirokapaini. ⁷ Pinkimi nonkantimiro tyaaryoori. Iro kamiithatzimotimini iirokaiti niyaatai. Tima iirorika niyaatai, iiro ipoki iitachari ‘Ookaakowintaniri’ intsipashiritaimi. Irooma aririka niyaatai, naaka otyaantapairini. ⁸ Aririka impokapaaki Tasorintsinkantsi, iri ooñaawontapaakinirini ikinkishiriwaitari isaawijatziiti, tima ikinakaashiwaitakawo ikinkishiritakotziro kaaripirokantsi, kamiithashirinkantsi, yakawintaantsi. ⁹ Ari jiyotakaayitairi iro kaaripirokantsi iirorika ikimisantaitana naaka. ¹⁰ Ari jiyotakaayitairi iro kamiithashirinkantsi, nimatziro naaka nowamiithashiritantzi, tima niyaatairika Ashitanariki iiro jokitaitaana. ¹¹ Ari jiyotakaayitairi iita jiyakawintaitakiri, iriitaki pinkathariwintakiriri isaawijatziiti.

¹² Iinirotatsi oyyiki nonkantimiri, kimitaka aritaki anaanakimi nokantakimiri. ¹³ Aririka impokaki Tasorintsipirori, iriitaki yotapaakimironi maawoni tyaaryoori. Tima iiro jiñaawaitashitawo ikowashitari irirori, aña inkamantantiro ikimakiri. Ari jiyotakaimiro onkaati awijatsini paata. ¹⁴ Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti, ari onkantya jiyotantaityaawori nowaniinkawo. ¹⁵ Tima okaatzii jiyotanitari Ashitanari, irojatzi niyotanitari naaka. Irootaki nokantantakari: ‘Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti’ ”.

*Onkantawitya powashiritya, aritaki
pinkimoshiritai*

16 “Kapichitapaaki iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi. Tima niyaataatyi Ashitanariki”. 17 Ikanta jiyotaani josampitawakaanaka: “¿litama ikantakotziri? Ikantakai kapichitapaaki iiro añaaaitairi, iro osamaniwitatya ari añagairi iijatzi, tima jiyaatatyi Ashitaririki. 18 ¿litama ikantakotziri ‘kapichitapaaki?’ Tii akimathatziro iita ikinkithatakotziri”. 19 Ari jiyotaki Jesús ikowaiyatziini josampitiri, ikantanakiri: “Nokantaiyakimini: ‘Kapichitapaaki, iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi’. ¿Irooma posampitawakaari? 20 Ari piñairo piraawaitaiya, owashiri pinkantaiya, piñaaminthatiri isaawijatziiiti ikimoshiritaiyini. Onkantawitya powashiriwaitya, aritaki piñiuro pinkimoshiriti. Imapiro. 21 Aririka ontzimaaniti tsinani, okimaatsiwaita. Aririka intzimaki owaiyani, ompiyakotanakiro okimaatsiwaitaka okimoshiriwintanakitziiri iinchaanikiti. 22 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii powashiriwaitya iirokaiti. Aririka piñaawaina, oiyiki pinkimoshiritanai, tikaatsi owashiritakaimini. 23 Paata tikaatsi posampitainari. Iri Ashitanari mataimironi oitarika pinkowakotinari pimpairyayitaina. 24 Pamanapiintari Ashitanari pikowakotziri oitarika, pikamiminthawaitashitari. Irooma aririka pinkowakotairi, ontzimatyii pim-pairyapiintaina naaka. Aririka pinkantya pinkowakotapiintairi, aritaki jimatakimiro, irootaki pinkimoshiritantaiyaari”.

Noitsinampaakiro naaka isaawijato

25 “Nojyakaawintatziimiro maawoni nokinkithatakotakimiri. Iro kantacha irootaintsi imonkaatya iiro nojyakaawintaimiro, aña koñaawoini nonkinkithatakotaimiri Ashitairi. ²⁶ Paata, ari piñaayitairo iirokaiti pimpairyagaina pinkowakotairi Ashitanari. Tii naaka kamitakowintaimini. ²⁷ Iriitaki Ashitairi itakoyitaimiri iirokaiti. Iro jitakotantzimiri, tima pitakoyitana naaka, pikimisantakina nopoñaakawo naaka Pawaki. ²⁸ Nopoñaanaka Ashitairiki nopokantakari jaka kipatsiki. Iro nookawintanairo kipatsi iro nompiyi Ashitairiki”.

²⁹ Ipoña ikantanaki jiyotaani: “Koñaatanaki piñaawaitziri, tii pojyakaawintawaitziro. ³⁰ Noñaakimi piyotziro maawoni tsikarika oiyita, tii okowajaanta intzimi osampitimini, aña piyotziro iitarika ikinkishiritari. Irootaki nokimisantantari imapiro pipoñaaka Pawaki”. ³¹ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Arima, kimisantaimi iroñaaka? ³² Monkaatapaaka. Irootaintsi, piñaayitiro pintzimpooki pinkinayiti tsikarika, ari pookawintanakina apaniroini. Iro kantacha tiimaita nosaiki apaniroini, aña Ashitanari tsipatanari. ³³ Nokamantayitzimiro maawoni jiroka onkantya piñaantyaawori kamiitha pisaiki pintsipatina naaka. Jaka isaawiki, oiyiki piñaashiwaityaawo. Iro kantacha, pishintsishiriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka isaawijato”.

17

Jesús jamanakotari jiyotaani

1 Ikanta ithonkakiro ikantakiro jirokapaini, aminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Ashitanarí, monkaapaititapaaka. Poñaagantairo jowani-inkawo pitomi, iroñaagantsityaawo iijatzi pitomi powaniinkawo iiroka. 2 Iirokatakiki owakiriri ipinkathariwintantariri maawoni atziri, inkañaanitakaantyaariri ikaatzi pashitakaakariri. 3 Aririka jiyoitaimi apaniroini Pipawapirotzi iiroka, jiyoitairi Jesucristo potyaantakiri, ari inkañaanitakairi. 4 Noñaagantakimiro powaniinkawo jaka kipatsiki, nothotyaakimiro pikantakinari nantiro. 5 Pishinitina nontsipataimi, Ashitanarí, ari ankaati añaayitairo owaniinkawo akimita kitziroini tikiraamintha awitsikiro kipatsi.

6 Jirikaiti piyoshiitairi pashitakaanari, niyotaayitairi iitarika iiroka. Iirokatakiki ashitsitariri, ipoña pashitakaayitanaari naaka. Nokimisantakaayitaimiri piñaani. 7 Ikinkishirita, okaatzi niyotanitari naaka, iirokatakiki yotakaanawori. 8 Niyotaayitairi okaatzi piyotakaanari, ikimisantankiro jirikaiti. Ikinkishiritanaa tyaaryoo nokaatzimi iiroka, ikimisantana iirokatakiki otyaantakinari. 9 Naakatakiki kamitakowintziriri jirikaiti. Tii iri nonkamitakowinti nampitashiwaitawori kipatsiki, aña nokamitakowintatziiri pashitakaanari. 10 maawoni nashitari naaka irijatzi pashitari iiroka. Ikaatzi pashitari iiroka irijatzi nashitari naaka. Tima iriitaki oñaagantaironi nowaniinkawo. 11 Iiro nosaikanai jaka isaawiki, niyaatai nontsipatapaimi iiroka, irooma jirikaiti iikiro isaikanakityi. Ashitanarí Tasorintsi,

pinkimpoyaawintiri impairyaaapiintantimini, iro jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka. ¹² Iinta notsipayitari jaka isaawiki, naamaakowintari, nokimpoyaawintziri ipairyaaapiintantzimiri. Iiro itzimayitai piyashi-waitaachani, apatziro inkantakaiyaawo jiiitaitziri ‘Otomi piyashiwaitaantsi’, ari imonkaatyaari okinkithatakotakiri Osankinarintsipirori. ¹³ Iro niyaatai pisaikinta iiroka. Irootaki nokantantawori jirokapaini iinta nosaiki isaawiki, inkimitantyaanari naaka inkimoshiritaiyini kamiithaini jirikaiti. ¹⁴ Niyotaakiri piñaani, owanaa ikisaniintaitanakiri, tima tii ikimitanaari isaawijatziiti, nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi. ¹⁵ Tii nokowakotzimi paayitairi isaiki jaka isaawiki, apa pinkimpoyaawintairi ikaaripirotakaitzirikari. ¹⁶ Nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi, iijatzi jirikaiti tii jojanyaari isaawijatziiti. ¹⁷ Pintasorintsishiritakairi jaakowintanaiyaawo tyaaryoori. Tima tyaaryoori inatzi piñaanitari iiroka. ¹⁸ Pikimitaakina naaka potyaantakina nosaikimotiri isaawijatziiti, ari nonkimitairi iijatzi iriroriiti notyaantairi isaikimotairi. ¹⁹ Okowapirotya nontasorintsishiritai noshiniwintaiyaari jirikaiti, onkantya intasorintsishiritantaiyaari iijatzi irirori.

²⁰ Tii apa nonkamitakowintiri jirikaiti, aña nokamitakowintsitari inkaati kimisantainani aririka inkinkithatakaayitairi jirikaiti. ²¹ Namanakowintari maawoni jirikaiti onkantya jiwithaawakaantaiyaari, apaani inkantaiya jiwithaanaimi iiroka. Ashitanarí, akimita aaka awithaawakaa, ari inkimitaiyaari iijatzi

iriroriiti jiwithaawakaapirotaiya, onkantya inkimisantantaiyaari isaawijatziiti iirokataka otyaantakinari. ²² Jiroka nowaniinkawo, okaatzi poñaagakinari, irojatzi nimatairi naaka noñaagairi iriroriiti. Ari onkantya jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka. ²³ Tima pitsipashiritana iiroka, ari nokimitsitari iijatzi naaka notsipashiritari iriroriiti, ari onkantya jiwithaawakaantyaari. Iro inkinkishiritantyaari isaawijatziiti iirokataka otyaantakinari, antawoiti pitakotakari pikimitaakina naaka antawoiti pitakotakina. ²⁴ Ashitanarí, iirokataka ashitakaakariri jirikaiti, nokowi intsipatina tsika nosaikai naaka, jiñaantaiyaawori nowaniinkawo. Irokataka owaniinkatakaakinari, tima pitakotsitakina kitziroini tikiraamintha iwitsikaata kipatsi. ²⁵ Ashitanarí tampatzikashiriri, tii jiyotaimi isaawijatziiti. Iro kantacha naaka niyotzimi, iijatzi jirikaiti jiyotzi iirokataka otyaantakinari. ²⁶ Niyotaayitairi iitarika iiroka, iikiro niyaatakaatyiro niyotairi, tima notsipashiritaari, nitakoyitaari pikimitaakina naaka pitakotakina”.

18

Jagaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Aritaki ithonkanakiro ikantayitakiro jiroka, shitowanaki Jesús itsipatanaari jiyotaani jiyaatiro intatsikironta owaryiinkariti jiiitaitziro “Cedrón”. Ari otzimiri pankirintsimashi, tsika janta isaikapaaki Jesús itsipayitakari

jiyotaani. ² Jiñiitawo iijatzi Judas jirika pithokashitantachani, tima ari isaikakaapiintziri Jesús jiyotaani janta. ³ Ari jariitapaaka Judas itsipatapaakari owayiriiti, itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantani iijatzi Fariseo-paini. Joirikayitapaakiro itsitokaminto, jamaki iijatzi jootaminto. ⁴ Iro kantacha Jesús jiyotsitakawo maawoni awijyimotirini, ishitowashitanakiri, josampitawakiri: “¿litama paminaminatziri?” ⁵ Ikantaiyini jirikaiti: “Naminaminatziiri Jesús Nazaret-jatzi”. Ari ikantzi Jesús: “Naakataki”. Jirika Judas pithokashitaniri ari itsipatakari jirikaiti. ⁶ Jiñaawaitanaki Jesús, ipiyaponthotaiyanakani itaapiiki, tyagaiyanakini. ⁷ Japiitanakiri Jesús, josampitziri: “¿litama paminaminatziri?” Japiitanakiro irirori, ikantzi: “Naminaminatziiri Jesús Nazaret-jatzi”. ⁸ Ari japiitanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki nokantakimi naakataki. Naakarika paminaminatzi, potyaantairi notsipayitakari, jiyaataita”. ⁹ Ari imonkaatari ikantsitakari Jesús: “Ashitanarí, ikaatzi pashitakaakinari, iiro ipiyakaantawaita apaani”. ¹⁰ Ikanta Simón Pedro, otzimimotziri irirori josataaminto, jinoshikanakiro, itotsitakiri ikimpitapironampi itachari Malco, jotsikatani Ompiratasorintsipirori. ¹¹ Ipoña Jesús, ikantanakiri Pedro: “Powairo posataaminto. Iri Ashitanari shinitakinari nonkimaatsiwaityaawo

jiroka, ¿iiroma okantzi nimonkaatiniri?)*

*Jaitanakiri Jesús Ompiratasorintsipiroriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)*

¹² Ikanta owayiriiti itsipatakari ijiwari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tesorintsipanko jotyaantani Judá-mirinkaiti, joirikanakiri Jesús, joojotanakiri. ¹³ Ari jitapaintawo ikinakaanakiri ipankoki Anás. Iriitaki rikonkiri Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri. ¹⁴ Jirika Caifás iriitaki kantakiriri kitziroini Judá-mirinkaiti: “Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai”.

*Ityaaki Pedro iniyankiitiritiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)*

¹⁵ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, joyaatakowintanakiri Jesús. Jirika pashini yotaari, iñaapiintani jinatzi Ompiratasorintsipirori, irootaki ityaantapaakari joyaatakowintakiri Jesús. ¹⁶ Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakirona otantotsiki. Jirika yotaari iñaapiintani Ompiratasorintsipirori, ikinkithawaitakaakiro aamaakowintawori ashitakowontsi, iro omontyaantakariri iijatzi Pedro. ¹⁷ Okanta aamaakowintawori ashitakowontsi, osampitakiri Pedro: “¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Tii naaka”. ¹⁸ Tima

* **18:11** Jiroka ikantakotakiri jaka Jesús: “Iri Ashitanari shinitakinawori nonkimaatsiwaityaawo jiroka”. Irojatzji ojoyawori inkantimi: “Iri Ashitanari shinitakinawori nomirityaawo kipijyaari”. Iro ojoyakaawintacha aririka inkimaatsiwaitaiya, okimiwaitawo jimiriyyitawo kipijyaari.

okatsinkaityaatzi, jirikaiti ompirataari itsipatakari aamaakowintawori tesorintsipanko jowaampataiyakini paampari. Ari isaiki jakitsitaiyani. Ari itsipatakari iijatzi Pedro jakitsitaiyani paampariki.

Anás josampitziri Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Ikanta Ompiratasorintsipirori jitanakari Jesús josampikowintziri jiyotaanipaini, iijatzi okaatzi jiyotaantakiri. ²⁰ Ari ikantanaki Jesús: “Nokinkithatakaapiintakiri maawoni atziriiti. Niyotaantapiintaki japatotapiintaita iijatzi tesorintsipankoki, japatotaiyani maawoni Judá-mirinkaiti. Tii nimanakaawo okaatzi nokinkithayitziri. ²¹ ¿litama posampitantanari naaka? Posampitiri ikaatzi kimayitakinari. Iriiyitaki yotzirori okaatzi nokantayitakiriri”. ²² Jakakiri Jesús, apaani aamaakowintawori tesorintsipanko ipajapootanakiri, ikantziri: “¿Arima pinkantiri pakiri Ompiratasorintsipirori?” ²³ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsirika kaaripirori noñaawaitakiri, pinkantinawo tsika otzimi. Aña okaatzi noñaawaitakiri kamiitha inatzi. ¿litama pipajapootantanari?” ²⁴ Ikanta Anás jotyaantakiri isaiki Caifás Ompiratasorintsipirotsiri, joojotaka.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Irojatzii ikatziyaka Pedro jakitsiwaita paampariki. Ari josampiitakiri: “¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tii naaka”. ²⁶ Ikanta

osamaniityaaki josampitairi iijatzi jompiratani Ompiratasorintsipirori, iriitaki iyyininkathori itotsitakiri inkaanki ikimpita, ikantziri: “¿Kaarima iiroka noñaaki itsipatzimi pankirintsimashiki?”
²⁷ Ari japiitanakiro Pedro jotikañaanitantzi, aripaiti jiñaanaki tyoopi.

Jaitanakiri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

²⁸ Aritaki kitiiyyitzimatanaki, jomishitowait-anairi Jesús ipankoki Caifás, jaitanakiri isaikinta Pilato ijiwariti Roma-jatzi. Tii ityaiyapaakini Judá-mirinka ipankoki Pilato, tima aririka intyaa-pankotakiri ipiyathatakawo Ikantakaantaitani ikitiwathatantaitari, iiro okantzi joimoshirinkiro kitiiyyiri Anankoryaantsi. ²⁹ Irootaki ishitowantapaakari Pilato, ikinkithawaitakairi, ikantziri: “¿Iitama jantakiri jirika atziri?”
³⁰ Ikantaiyini irirori: “Iiromi ikaaripirotzimi jirika, iirotya namirimi jaka”. ³¹ Ikantzi Pilato: “Paanairi iirokaiti, powasankitairi tsika okantzi ikantakaantaitzimiri”. Ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Aña tii pishinitapiintina nashiryaantya naaka”. ³² Ari imonkaatakari ikantsitakari Jesús tsika onkantya jowamaitiri.

³³ Ipoña ipiyanaka Pilato ityaapaintzi inthomainta ipankoki, ikaimapaakiri Jesús, josampitakiri: “¿Iirokatakima Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” ³⁴ Ari ikantzi Jesús: “¿Piyotashitawoma posampitanari? Kimitaka tzimatsi iita kantakimiri iitarika naaka”. ³⁵ Jakanaki Pilato: “¿Naakama Judá-mirinka? Aña iri pijyininkaiti amakimiri jaka itsipayitakari ijiwari

Ompiratasorintsitaari. ¿Iitama pantakiri?” ³⁶ Ari ikantzi Jesús: “Tii nopinkathariwintantzi naaka jaka isaawiki. Ari onkantyaami, aritakimi piñaakimi oyyiki nowayiriti piyakowintinani, iiro jaakaantantana Judá-mirinkaiti. Tii ari nompinkathariwintanti jaka”. ³⁷ Japiitanakiri Pilato josampitanakiri: “¿Arima, iirokataki Pinkathari?” Ari ikantzi Jesús: “Iirokataki kantaintsiri. Irootaki notzimantakari, irootaki nopokantakari jaka kipatsiki nokinkithatakotairo tyaaryoori. Tima ikaatzi kamaitanaawori tyaaryoori, ikimisantapaantitana”. ³⁸ Ari ikantzi Pilato: “Irojatzitawiitacha, tyaaryoori”. Ikantanakiri, shitowanaki ipiyotaiyakani Judá-mirinkaiti, ikantapairi: “Tiitya noñiuro iitya inkinakaashityaari jirika atziri.

³⁹ Poimoshirinkapiintziro Anankoryaantsi, pamitaiyawoni nomishitowi apaani jaakaan-taitziri. ¿Nomishitowakaantairima jiiitaitziri ‘Piwinkathariti?’ ” ⁴⁰ Ari ikaimaiyanakini maawoni, ikantaiyini: “¡Iiro pomishitowiri jirika! ¡Iri pomishitowi Barrabás!” Jirika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19

¹ Ikanta Pilato ipajatakaantakiri Jesús.
² Ikanta owayiriiti jimpitatapotaki kitochii ikimitakaantakiro amathairintsi, jamathaitakiri Jesús. Ipoña ikithaatantakari pitzirishimawotatsiri kithaarintsi.* ³ Ari ipiyowintapaakari,

* **19:2** Tima irootaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaiytawo poriryatatsiri, ikithaayitawo iijatzi kithaarintsi pitzirishimawotatsiri.

ishirontaminthawaitari ikantaiyirini:
 “¡Jirikatá Iwinkathariti Judá-mirinkaiti!”
 Ipajapootzimaitari. ⁴ Iijatzi ishitowapai Pilato,
 ikantapairi Judá-mirinkaiti: “Paminiri, jirika
 nomishitowakiri piyotantyaari tii noñi oita
 ikinakaashitakari jirika”. ⁵ Ishitowapaaki Jesús
 jamathaitakawo kitochiitapo, ikithaatakawo
 iijatzi pitzirishimawotatsiri kithaarintsi.
 Ikantzi Pilato: “¡Jirika atziri!” ⁶ Ikanta ijiwari
 Ompiratasorintsitaari iijatzi aamaakowintawori
 tasorintsipanko, ikaimaiyanakini, ikantaiyini:
 “¡Pimpaikakotakaantiri! ¡Pimpaikakotakaantiri!”
 Ikantzi Pilato: “Jirika paanakiri iirokaiti pim-
 paikakotiri, tii noñi naaka oita inkinakaashityaari
 jirika”. ⁷ Jakaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Tzimatsi
 Ikantakaantaitanari, ontzimatyii jowamagaitiri
 jirika, ikimitakaantashiwaitaka Itomi Pawa”.
⁸ Ikimawaki Pilato ikantaiyakini ikimitakaanta
 Itomi Pawa jinatzi, owanaa ithaawanaki. ⁹ Iijatzi
 ipiyanaa inthomainta ipankoki, josampitapaakiri
 Jesús: “¿Tsikama pipoñaaka iiroka?” Tiimaita
 jaki Jesús. ¹⁰ Ikantzi Pilato: “¿Iiroma pakana?
 ¿Tiima piyotzi pinkatharipirori ninatzi naaka,
 ari onkantaki nompaiakakotakaantimi, ari
 onkantaki iijatzi nomishitowakaantimi?” ¹¹ Ipoña
 jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiromi ikantakaawo
 Jinokijatzi, iirotya pipinkatharipirotzimi.
 Iroowa nonkantimiri naaka, iri mapirotakirori
 ikaaripirotzii amakinari jaka, anaanakiro
 piyaaripironka iiroka”.

¹² Ari ikowitanaka Pilato jomishi-
 towakaantairimi Jesús, iro kantacha iikiro

ikaimotaiyatziirini Judá-mirinkaiti ikantaiyini: “¡Aririka pomishitowakaantairi jirika, tii paapatziyari piwinkathapiroriti César! ¡Iitarika ojakotyaaarini jirika atziri, ikimitakaantawaita pinkatharimi jinatyi, ikisaniintatziiri César!”

¹³ Ikanta ikimawaki Pilato, jamakaantakiri Jesús, jagaitanairi ipiyowintaitakari, joosaikapaakiri tsika jaminakoitapiintziri iyakawintaari, jiiitaitziro “Mapipankaa”, iro jiiitaitziri iijatzi iñaaniki Heber-paantiri “Gabata”.

¹⁴ Ikanta jiwitsikawintaitawo Anankoryaantsi joimoshirinkaitiro, ari tampatzikatapaaki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato jirikaiti Judá-mirinka: “¡Jirika Piwinkathariti!” ¹⁵ Iikiro ikaimaiyatziini jirikaiti, ikantzi: “¡Inkami! ¡Inkami! ¡Pimpaikakotakaantiri!” Ari ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompaiakakotakaantiri piwinkathariti?” Ari jakaiyanakini ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikantaiyini: “¡Iri César nowinkathariti, tikaatsi pashini!” ¹⁶ Ikanta Pilato, joipiyairi Jesús jaanairi Judá-mirinkaiti impaikakotiri. Ari jaanakiri.

*Ipaikakoitakiri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)*

¹⁷ Iriitaki natanakirori Jesús inchakota impaikakoitantyaariri, jataki jiiitaitziro “Atziriitoni”, irojatzi jiiitaitziri iñaaniki Heber-paantiri “Gólgota”. ¹⁸ Ari ipaikakoitakiri, itsipatsitakiri apiti atziri, apaani jowatzikakoitaki jakopiroriki, jowatzikakoitakiri pashini jampatiki. ¹⁹ Ikanta Pilato jontarikakaantaki ipaikakoitakiri Jesús osankinarintsi, kantatsiri:

“JESÚS NAZARET-JATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI”. ²⁰ Ojyiki Judá-mirinkaiti ñaanatakirori osankinarintsi, tima tii intainapirotzi osaiki nampitsi, tsika ipaikakoitakiri Jesús. Tima josankinaitakiro jiroka osankinarintsi iñaaniki Heber-paantiri, iñaaniki Grecia-paantiri, iñaaniki Roma-jatzi. ²¹ Irootaki jiyaatantakari ijiwari Ompiratasorintsitaari jiñiiri Pilato, ikantakiri: “Iro posankinatziro: ‘Iwinkathariti Judá-mirinkaiti’. Aña onkantatyiimi posankinatakaanti: ‘Kimitakaantashiwaitachari iwinkathariti Judá-mirinkaiti’ ”. ²² Iro kantacha Pilato, ikantanakiri: “Okaatzi nosankinatakiri, ari ashi owatyiiro osankinataka”.

²³ Ikanta jimatakiro owayiriiti ipaikakotakiri Jesús, jaitsitakiri imanthaki, tii apintakotata itotakiro, ipawakaayitakawo ikaataiyini. Ipoña jait-sitakiri iijatzi iithaari, tii owawikotatya, apaani okanta jontyagaitziro irojatzisi isaawiki. ²⁴ Ari ikantawakaiyani owayiriiti: “Iro asagaawaitziro jiroka, apa añaariwintyaawo, ari añaari iita ayironi”. Ari imonkaatari Osankinarintsipirori, kantatsiri: Ipawakaayitakawo nomanthaki.

Iñaariwintaitakawo noithaari. Irootaki jantakiri owayiriiti. ²⁵ Okanta janta ipaikakoitakiri Jesús ari osaikitakari inaanati ot-sipatakawo irinto, María iina Cleofas, iijatzi María Magdala-jato. ²⁶ Ikanta Jesús jiñaakiro inaanati, otsipatakari jiyotaani jitakopirotari, ikantanakiro inaanati: “Tsinaní, iriitaki pintomitaiyaari jirika”. ²⁷ Ipoña ikantanakiri jiyotaani: “Irootaki pinaa-natitaiyaari jiroka”. Aripaiti osaikapankotanakiri jirika iyotaari.

28 Okanta awijayitaki maawoni jiroka, yotaki Jesús aritaki jimonkaatakiro, ikaimanaki: “¡Nomiriwí!” Ari imonkaatari okinkithatakotakiriri Osankinarintsipirori. 29 Ari osaikakotakiri kipijyaari janta kowitziki. Jaanaki inchashithaki, jankowitaki manthakintsi, jomitsitsiyakiro kipijyaariki, jowaankakotakiniri ipaantiki Jesús.† 30 Jatsimiyawakiro Jesús jiroka kipijyaari, ipoña ikantanaki: “Oth-otyapaaka maawoni”. Ari ithaminkotanaka, jatashirinkatanaki.

Josataamirikitaitakiri Jesús

31 Ari monkaatapaaka jiwitsikawintapiintawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari. Tii ikowi Judá-mirinkaiti inkatziyakoti ipaikakoitziri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari, tima jiroka kitiiyyiri iro ipinkathapiroitziri. Irootaki ikowakotantariri Pilato intzinkaaporitaitiri paikakotaari inkaman-tanatyaaari thaankiini, jowatzikaryaakotiriita iijatzi. 32 Ikanta jiyaatanaki owayiriiti, itzinkaaporitapaakiri apaani itsipatakari Jesús ipaikakoitziri, jimatakiri iijatzi pashini. 33 Ari ipithokashiwitanakari Jesús, jiñaatziiri kamaki. Irootaki kaari itzinkaaporitantari irirori. 34 Josataamirikitashitanakari, yowanaki iriraani otsipatakawo jiña. 35 Jirika kinkithatziirori jiroka, iriitaki ñaakirori rokiki. Imapirotatya ikamantzimiri ari onkantya pinkimisantantyaari iijatzi iirokaiti. 36 Iro awijantakari jirokapaini

† 19:29 Kantakotachari jaka “inchashithaki”, irojatzi ikantayitziiri pairani “isopo”.

imonkaatantyaari Osankinarintsipirori,
 ikantaitaki:
 Iiro itzinkaawaitaitziro itonki irirori.
³⁷ Ikantsitaitaka iijatzi:
 Ari jaminakoitakiri josataamirikitaitiri.

Ikitaikiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ikanta okaatapaaki jiroka, José Arimatea-jatzi, ikamitairi Pilato, ikantziri: “Pishinitinari naanairi Jesús”. Jirika José irijatzi kimisantziriri Jesús, tiimaita jiyoitziro tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti. Ikanta Pilato ishinitakiniri. Jataki José, jaanairi. ³⁹ Ari ipokitsitapaaka iijatzi Nicodemo, jatashitakiriri pairani Jesús tsiniripaiti, jamakotapaaki kasankaari, oiyiki otinanka jiroka. † ⁴⁰ Ikanta José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari manthakintsi itziritantakari kasankaari. Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti ikitatapiintziri kaminkari. ⁴¹ Janta ipaikakoitakiri Jesús, ari otzimiri pankirintsimashi, ari otzimi owakiraari omoo tikira ikitaitantawoota. ⁴² Ari jowaitakiri Jesús, tima irootzimatapaaki kitiiyyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti.

20

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Okanta awijanaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari, ananinkanaki María Magdala-jato

† **19:39** Jiroka kasankaari, itsipataayitakiro mirra, owaaki inchashi jiiitaitziro áloe. Oiyiki otinanka okaatzi 100 libra, irojatziri ikantaitatziri 30 kilo.

amaityaaki iyaati omoonakiki jowaitakiri Jesús. Oñaapaatziiro otainkaki mapi jashitantaitakawori omoona. ² Opoña opiyanaka iroori oshiyapirotanakitya iyaatashitiri Simón Pedro itsipatakari pashini yotaari, jitakopirotonani Jesús, okantapaakiri: “¡Jagaitakiri Awinkathariti, tii ayotzi tsikarika jowaitairi!” ³ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, jatanaki kitataariki. ⁴ Ishiyanakitya jiyaatanaki apitiroiti. Iro kantacha pashini ishiyapirotanakitya jookanakiri Pedro, iri itapaakawori jariitaka kitataariki. ⁵ Initapitapaaki omooki, jiñaapaakitziiro omaryaamawotaka iponaitantakariri, tiimaita ityaapaaki inthomainta. ⁶ Ari jariitapaaka Simón Pedro, ityaapaaki inthomainta, jiñaapaakiro iijatzi omaryaamawotaka iponaitantakariri. ⁷ Jiñiitapaakawo manthakintsi joojoyinaitantakariri, inashita jowaitanakiro tii otsipatawo iponaitantakariri, kamiitha jotzipiyaitanairo. ⁸ Ipoña ityaapaaki iijatzi pashini yotaari itapaakawori jariitaka kitataariki. Jiñaapaakiro kantainchari, ari ikimisantapirotanaki. ⁹ Tikira ikimathatziro Osankinarintsipirori, aritaki jañagai Jesús. ¹⁰ Ipoña ipiyaiyaani ipankoki apiti yotaari.

*Joñaagaawo Jesús María Magdala-jato
(Mr. 16.9-11)*

¹¹ Ari osaiki María opatzimooki iraawaita. Okanta iraawaitaka, ari onitapitzi inthomainta omooki, ¹² oñaatziiri apiti maninkari okitamaanikitaki iithaari, isaikaki tsika jomaryaawiitakariri Jesús. Apaani isaikaki

iitowiitakari, isaikaki pashini iitziwiitakari. ¹³ Ikanta maninkariiti, josampitakiro ikantziro: “Tsinaní, ¿iitama piraantari?” Akanakiri iroori, okantzi: “Tima jaitsiitakinari Nowinkathariti, tii niyotzi tsika jowaitairi”. ¹⁴ Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, tiimaita iyotawairi iriitaki. ¹⁵ Ari josampitanakiro Jesús, ikantziro: “¿Iitama piraantari tsinaní? ¿Iitama paminiri?” Oñaajaantzi iroori iri ñaanatziroori aamaakowintawori pankirintsimashi, okantanakiri: “Pinkatharí, iirokarika aakiriri, pinkamantina tsika powakiri, niyaatiita naminairi”. ¹⁶ Ari jiñaanatanakiro Jesús, ikantziro: “¡María!” Ari aminanakiri iroori, okantzi: “¡Raboni!” (iro ikantaitziri añaaniki aaka: “Yotaanarí”.) ¹⁷ Ikantziro Jesús: “Aritaki potiyana, tima tikira niyaataita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaati pinkamantinari iyikiiti, iro niyaatai nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitsitzimiri iijatzi iirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzi Piwawanitsitari iirokaiti”. ¹⁸ Okanta iyaatanaki María Magdala-jato, okamantapaakiri maawoni yotaari oñagairi Awinkathariti, okamantapairi iijatzi okaatzi ikantakirori.

Joñaagaari Jesús jiyotaaniiti

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Okanta otsiniritanaki awijanaki kitiiyiri jimakoryaantaitari, apatotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsiini ithaawantari Judá-mirinkaiti. Ari ityaapaakiri Jesús, ikatziyimotapaakari, jiwithatapaari ikantapairi:

“¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti!” ²⁰ Ikanta jiwithatapaari, joñaagapairi jako, iijatzi imiriki. Ikimoshiriyitaiyanakini jirikaiti jiñaawairi Awinkathariti. ²¹ Ipoña japiitanakiro Jesús, ikantziri: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti! Ikimitaakina jotyaantakina naaka Ashitanari, ari nonkimitsitaimiri iijatzi iirokaiti notyaantayitaimi”. ²² Ari itasonkiri yotaariiti, ikantziri: “Isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi. ²³ Iitarika pimpiyakotairi iiroka jaka, aritaki ipiyakoitairi janta. Iriima kaari pimpiyakotai iiroka jaka, tii ipiyakoitairi iijatzi janta”.

Isoshirinka Tomás

²⁴ Ikanta Tomás itsipatapiintari 12 iyotaari, jiiitaitziri “Tsipari”, tii isaiki irirori jariitantapaari Jesús.* ²⁵ Ikanta pashinipaini iyotaari ikamantairi, ikantziri: “Noñiiri Awinkathariti”. Ari jakanaki Tomás, ikantziri: “Iirorika noñiiri tsika ipaikawakoitakiri, iirorika notyaantari jakoki, iirorika notyaantamirikitari iijatzi, iiro nokimisantzi”.

²⁶ Okanta awijanaki 8 kitiiyyiri, japiitairo yotaari japatotaiyani. Ari isaikitakari iijatzi Tomás irirori. Jashitakiro shintsiini ashitakowontsi, iro kantacha Jesús tyaapaaki, ikatziyimotapaari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Kamiitha pisaikayitai iirokaiti!” ²⁷ Ikantapairi Tomás: “Jiroka nako, pintyaantawakotina, pintyaantamirikitina iijatzi. Iiro pikisoshiriwaitzi, ¡Pinkimisantzi!” ²⁸ Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkathariti, Nowawaní!”

* **20:24** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jiiitaitziri pairani “Dídimo”.

29 Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantantamachi-itanakari piñaakina. ¡Kimoshiri inkantaiya kimisantaatsini kaari ñaajaitinani!”

Iita josankinaitantawori jiroka

30 Ojyiki japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani ita-sonkawintantaki, tiimaita osankinatakoyita maa-woni jaka. 31 Iro osankinatantakari jirokapaini onkantya pinkimisantantaiyaari, jirika Jesús iri-itaki Cristo, Itomi Pawa. Aririka pimpairyaapiin-tairi pikimisantairi, aritaki inkañaanitakaimi.

21

Joñaagari Jesús 7 Jiyotaani

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani, inkaarithapiyaaki jüitaitziri Tiberias. Jiroka okantaka. 2 Ari itsipatawakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás jüitaitziri iijatzi “Tsipari”, Natanael poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini Zebedeo, ipoña apiti pashini iyotaari.* 3 Ipoña ikantzi Simón Pedro: “Niyaatatyi noshiryaati”. Ikantaiyini pashini: “Ari ankaataiyanakini”. Jataiyanakini, otitaiyapaakani pitotsiki. Tiimaita jayi ishiryaaatayakini tsiniri.

4 Okanta okitiiyyitzimataki, katziyapaaka Jesús opaayaaki inkaari. Tii jiyotawairi jiyotaani iriitaki. 5 Ikaimotapaakiri, ikantziri: “Mainariití, ¿Tikaatsima pagaiyini?” Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Tiitaawí!” 6 Ikantzi Jesús: “Powiinkiro pakopiroriki pishiryaaminto, ari paaki”.

* 21:2 Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jüitaitziri kitziroini “Dídimo”.

Ari jimataiyakironi ikantaitakiriri. Jaaki ojiyiki shima, tii jaawiyagairo jinoshikairo ishiryaaaminto. ⁷ Ikanta yotaari jitakopirotoni Jesús, ikantanakiri Pedro: “¡Iriitaki Awinkathariti jirinta!” Ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaki inkaariki. ⁸ Iriima pashinipaini yotaari pitotsiki ikinakoyitanai jinoshikaatakotairi ishimani, irojatzi jaatakotantapaari opaayaaki. Tima isaikakotakitzi niyantyaaniki.†

⁹ Ikanta jayiitaiyapaakini, jiñaapaakitzi oijaka paampari, ari itashitakari shima, itsipataitakiri tanta. ¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pamaki shima owakiraa paakiri”. ¹¹ Ikanta Simón Pedro, joojoryaakotakiri ishimani, jinoshikakotakiri irojatzi opaayaaki. Antaripaini shima, ikaatzi 153. Timaita otzimpijyi ishiryaaaminto. ¹² Ari ikantzi Jesús: “Thami oya”. Tikaatsi apaani yotaari osampitirini iitakarika, tima jiyopirotaiyakirini iriitaki Awinkathariti. ¹³ Jaapaakiro Jesús tanta, ipayitakiri apanipaini, ari ikimitaakiri iijatzi shima. ¹⁴ Irootaki mawatanaintsiri joñaagari Jesús jiyotaani jañagai.

Paamaakowintinari noiyyati

¹⁵ Ithonkanakiro jowaiyani, josampitanakiri Jesús jirika Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotonama iiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka Pinkathari, naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantziri noiyyati”. ¹⁶ Japiitakiri josampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakotanama?” Ikantzi Pedro:

† **21:8** Kantakotachari “niyantyaaniki”, okaatzi osanthatzi “200 akonaki”, irojatzi ikantaitziri “100 metro”.

“Piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noiyyati”. ¹⁷ Iro mawatanaintsiri josampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿paapatziyanama?” Ari jowashiritanaka Pedro, tima mawajatzi josampiminthatakiri, ari jakanakiri: “Pinkatharí, iirokatakiri yotzirori maawoni, piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noiyyati. ¹⁸ Tima iinta pimainaritzí, pikithaatapiintayita onkini piyaayiti tsika pinintakaawo. Irooma aririka pantaripirotopaaki, poyaawintari pashini kithaataimini, jaayiitaimi tsika tii pikowawitawo piyaati. Imapiro”. ¹⁹ Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzi inkimathaitiro tsika inkantya inkamai paata Pedro impinkathataitanyariri Pawa. Ipoña ikantanakiri ijatzí: “¡Poyaatina!”

Yotaari jitakopirotoni

²⁰ Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakiri yotaari jitakopirotoni Jesús, irijatzi apititakariri Jesús jowaiyani pairani, osampitakiriri, ikantziri: “¿Pinkatharí, itzimikama pithokashitimini?” ²¹ Ikanta jiñaawakiri Pedro jirika pokapaintsiri, josampitanakiri Jesús: “Pinkatharí, jirika, ¿iitama awijyimotirini?” ²² Ikantzi Jesús: “Arimi nonkowimi aritaki onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantaiyaari paata, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka? Poshiritina iiroka”. ²³ Okanta paata ithonka ikimakoitakiro jiroka ikantakiriri Jesús, ikimayitakiro maawoni iyikiiti, jiñaajaantzi iiro ikamita jirika yotaari. Tii ikantatyí: “Ari nokowi...” aña ikantatzí: “Arimi

nonkowimi, aritakimi onkantaki jañi jirika, irojatzi nompitantapaatyaari, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka?”

²⁴ Naakataki kinkithatakotacha nokantaki “jirika yotaari”, tima naaka osankinatakirori jiroka osankinarintsi. Irootaki ayopirotantaari imapirotatya jiroka.

²⁵ Tii nokinkithatakotziro maawoni jantayitakiri Jesús, tima oiyiki inatzi. Arimi osankinatakotyaami maawoni, kimiwaitaka arimi anaanakiro maawoni kipatsi ompiyotya osankinarintsipaini. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI
New Testament in Ajjíninka Apurucayali
(PE:cpc:Ajjíninka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajjíninka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajjíninka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajjíninka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

xcv

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021

f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5